

DISCUSSIEDOCUMENT

DRIE VERHAALLIJNEN OP WEG
NAAR DE KOERS NH2050

DISCUSSIE

INHOUD

4 Inleiding

8 Drie verhaallijnen

10 | Gezond en veilig Noord-Holland

11 | Introductie

12 | Gezond en Veilig Noord-Holland in 2050

13 | Keuzes en consequenties (een selectie)

14 | Economisch duurzaam Noord-Holland

15 | Introductie

16 | Economisch duurzaam Noord-Holland in 2050

17 | Keuzes en consequenties (een selectie)

18 | Karakteristiek Noord-Holland

19 | Introductie

20 | Karakteristiek Noord-Holland in 2050

21 | Keuzes en consequenties (een selectie)

22 Overzicht van keuzes en consequenties

Foto: Bart Maat

INLEIDING

Voor u ligt het “Discussiedocument: drie verhaallijnen op weg naar de Koers NH2050”. Een document dat moet helpen om koers te bepalen voor de Omgevingsvisie.

In de door Provinciale Staten (PS) op 23 mei 2016 vastgestelde startnotitie, is een proces afgesproken om te komen tot een Omgevingsvisie voor de provincie Noord-Holland. Het proces bestaat uit vier stappen. De eerste stap is op 21 januari 2017 afgerond met een presentatie van de Verkenningen NH2050. In dit document zijn feiten verzameld over de autonome ontwikkelingen die op de Noord-Hollandse samenleving afkomen en opgaven geformuleerd die daaruit voortvloeien. De tweede stap in het proces heet de Koersfase. In deze fase zijn meningen verzameld. Dat er allerhande ontwikkelingen op onze samenleving afkomen is een feit. Maar hoe met die ontwikkelingen om te gaan, daar kan verschillend tegenaan worden gekeken. De Koersfase geeft de verschillende blikvelden weer en brengt de opgaven in samenhang met elkaar. Het slot van deze fase bestaat uit een richtinggevend debat op 9 oktober 2017 gevolgd door een besluit van PS op 18 december 2017 over de hoofddambitie en doelen voor de Omgevingsvisie NH2050. In de derde fase van het proces wordt de Omgevingsvisie opgesteld op basis van de door PS aangegeven hoofddambitie en doelen. In de vierde en laatste stap wordt de Concept Omgevingsvisie NH2050 ter inzage gelegd en vervolgens, voorzien van een Nota van Beantwoording, ter definitieve besluitvorming voorgelegd aan PS.

Wat is het doel van het Discussiedocument?

Het document is een hulpmiddel om de hoofddambitie en daarmee samenhangende doelen voor de Omgevingsvisie NH2050 te bepalen. Daarvoor is een drietal verhaallijnen opgesteld, elk met een verschillende dominante invalshoek. De verhaallijnen kijken vanuit die dominante invalshoeken in samenhang naar de opgaven zoals die uit de Verkenningen NH2050 naar voren zijn gekomen. De opdracht vanuit de Omgevingswet en vanuit de door PS vastgestelde startnotitie is om een integrale visie op te stellen. Daarom wordt in elke verhaallijn doorgeredeneerd op alle mogelijke consequenties van een ambitie en komen alle opgaven uit de Verkenningen NH2050 erin aan bod.

Hoe zijn de verhaallijnen tot stand gekomen?

In de Koersfase zijn de grote thema's en de opgaven uit de Verkenningen NH2050 met elkaar in verband gebracht. Aan deze analyse hebben circa 80 mensen vanuit verschillende kennisgebieden meegewerkt. Uit de analyse is een aantal keuzepunten en kansrijke combinaties van thema's en opgaven naar voren gekomen. Deze zijn in de verhaallijnen en achterliggende tabellen verwerkt. Met zo'n 300 professionals, afkomstig van gemeenten, veiligheidsdiensten, omgevingsdiensten, GGD's, waterschappen en belangenorganisaties uit de profit en non-profitsector, is vervolgens het gesprek aangegaan. Gevraagd is naar hun ambities, de verhoudingen ten

opzichte van andere ambities en om input voor de verhaallijnen. De gesprekken vonden op verschillende manieren plaats. Soms een op een, een andere keer per thema en uiteindelijk ook in een grote bijeenkomst (werkcongres) waarbij alle thema's aan bod kwamen. Op 1 maart 2017 is de participatiecampagne gestart, gericht op de bevolking van Noord-Holland. De campagne bestaat uit twee representatieve panelonderzoeken onder 1600 respectievelijk 1400 Noord-Hollanders. Daarnaast kent de campagne een aantal niet-representatieve activiteiten die kleuring beogen te geven aan het publieke debat. Het gaat om live-gesprekken in klein verband (huiskamers van Noord-Holland) en groot verband (op Bevrijdingspop in Haarlem en Sail in Den Helder). Tevens is er een online platform ingericht op Facebook, waar inmiddels zo'n 6500 volgers (peildatum 1 augustus 2017) berichten posten.

Tot slot zijn er voor deze fase op een viertal momenten gesprekken gevoerd met bestuurders van gemeenten en waterschappen over de inhoud en samenwerking rondom de Omgevingsvisie.

Alle beschikbare verslagen van de bijeenkomsten met professionals, bestuurders, alsmede de uitkomsten van panelonderzoeken en verslagen van de huiskamers van Noord-Holland en impressies van de grote evenementen, zijn te vinden op www.noord-holland.nl/omgevingsvisie onder Documenten Koers NH2050.

Hoe is dit document opgebouwd?

Na deze inleiding volgen de drie verhaallijnen. Een verhaallijn wordt eerst geduid aan de hand van de specifieke kenmerken van de verhaallijn. Daarna wordt het 'verhaal' verteld waarbij de dominante invalshoek van het verhaal bepaalt bij welk thema het verhaal begint. Alle thema's uit de Verkenningen NH2050 komen in elke verhaallijn aan bod. Om dit inzichtelijk te maken is er per verhaallijn, aan de hand van de symbolen behorend bij een thema, schematisch weergegeven hoe ze in de verhaallijn aan bod komen.

Nadat de drie verhaallijnen zijn verteld, vindt u een totaaloverzicht van alle thema's en opgaven in samenhang. Deze tabel is zodanig opgebouwd, dat de drie verhaallijnen met elkaar te vergelijken zijn. Op de [website](#) is de volledige tabel (complete matrix) als naslagdocument opgenomen.

Vaste basislaag

De basislaag bevat basiswaarden waarvoor de provincie niet bevoegd is om ze te wijzigen. Dat betekent dat die in alle verhaallijnen als gegeven worden beschouwd. Het gaat vooral om Europese richtlijnen, landelijke wetgeving en normeringen. Zoals de Kaderrichtlijn Water, EU-normen voor luchtkwaliteit en Natura 2000. In de verhaallijnen kan het wel voorkomen dat er al of niet sterker op het behalen van de normen wordt gestuurd, of dat ingezet wordt op hogere ambities. Ook is de huidige kwaliteit van de leefomgeving onderdeel van de basislaag. Bij de start van het planproces

met de Verkenningen NH2050 is daarom een soort 'leefomgevingsfoto' gemaakt, waarvan het resultaat is vastgelegd in "[De Staat van de provincie. NH2016](#)".

In het Coalitieakkoord 2015-2019 'Ruimte voor groei' hebben we op twee plekken onze uitgangspunten voor de omgevingsvisie geformuleerd. In de Inleiding geven we het volgende aan: "Om ervoor te zorgen dat al die activiteiten en initiatieven een plek krijgen in onze provincie, met behoud van de leefbaarheid en veiligheid, komen wij met een integrale omgevingsvisie, waarbij we ons richten op een duurzame economische structuur." Daarnaast hebben we in het hoofdstuk Ruimtelijke Ordening, refererend aan de wezenlijk andere benadering die de Omgevingswet van ons vraagt, het volgende geformuleerd: "De uitoefening van deze taak moet gericht zijn op een duurzame economische structuur, met daarbij borging van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving. Deze doelen beïnvloeden elkaar." Het doel van het Discussiedocument is om de langetermijnkoers in debat te brengen, conform de opdracht uit de Startnotitie Omgevingsvisie NH2050. Dit stuk heeft niet tot doel om gemaakte afspraken en ingezette acties naar aanleiding van het Coalitieakkoord opnieuw ter discussie te stellen.

Hoe zijn de verhaallijnen en tabel te gebruiken?

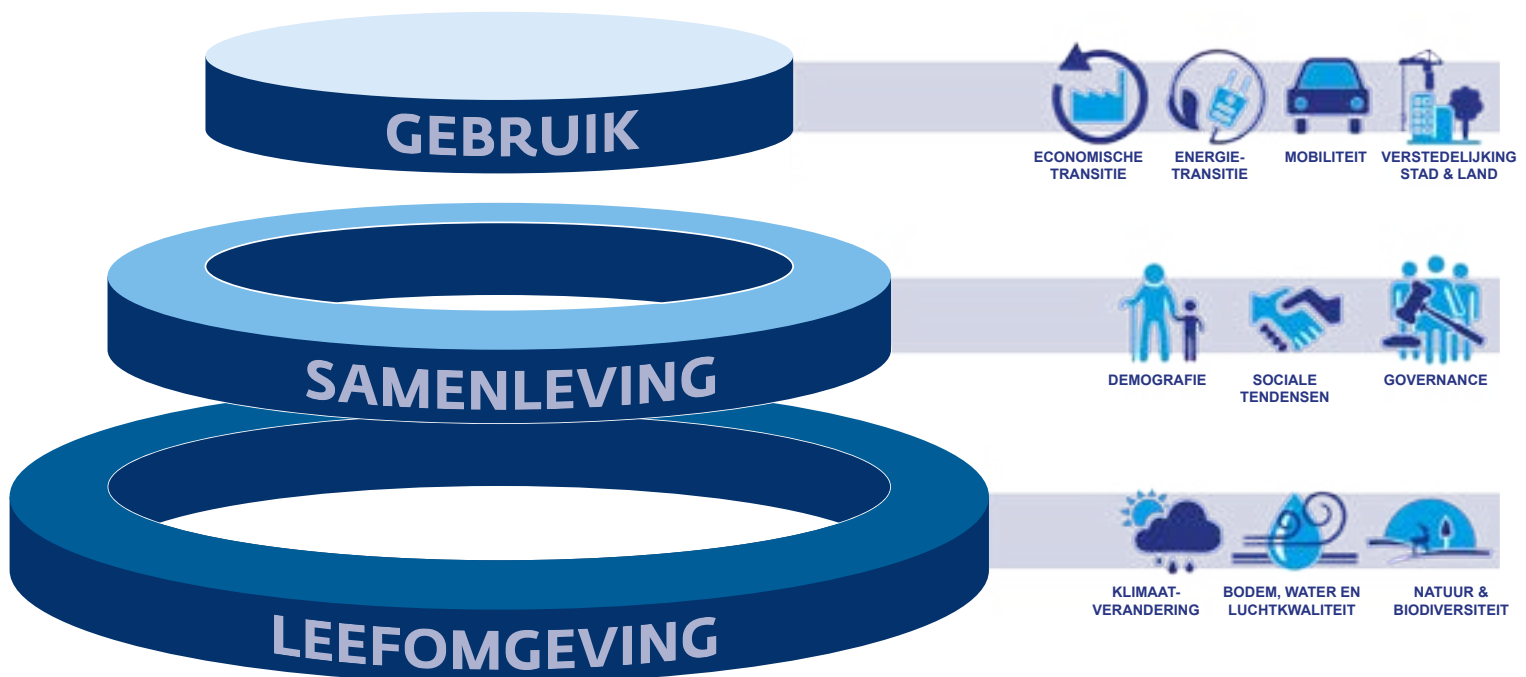
Het Discussiedocument met de drie verhaallijnen fungeert als 'zeef' voor Provinciale Staten om de belangrijkste ambities en doelen naar boven te halen en om ervoor te zorgen dat deze samenhang hebben en consequent zijn. Dit betekent dat de drie verhaallijnen na

het richtinggevende PS-debat van 9 oktober niet meer worden gebruikt. De hoofdconclusies uit het debat worden vastgelegd in een Statenvoordracht, die door PS op 18 december wordt vastgesteld. Dat besluit vormt de basis voor de Concept Omgevingsvisie NH2050. De verhaallijnen hebben hun rol als hulpmiddel bij de discussie dan gespeeld.

Bij de drie verhaallijnen vormen de zeven hoofdthema's uit de Verkenningen steeds het referentiekader voor de opgaven die op ons afkomen. Het gaat om de volgende thema's: Klimaatverandering, Bodem-, water- en luchtkwaliteit, Natuur en biodiversiteit, Economische transitie, Energietransitie, Mobiliteit en Landschap en Verstedelijking. De opgaven vragen om keuzes in onze Omgevingsvisie NH2050.

Per verhaallijn is beschreven welke keuzes nodig zijn als je de dominante invalshoek van die verhaallijn als uitgangspunt neemt. De trends vanuit demografie, sociale tendensen en governance, spelen door alle zeven thema's heen. In de afbeelding staan de verschillende thema's uit de Verkenningen NH2050 afgebeeld.

Geadviseerd wordt om bij de beraadslagingen in PS de kernopgaven behorende bij de zeven hoofdthema's als structurerende elementen te gebruiken. Dit omdat onze Omgevingsvisie in ieder geval op deze opgaven een antwoord moet bieden. Het is de uitdaging om in het debat de samenhang tussen deze kernopgaven scherp in het oog te houden. Door steeds bij de discussie over een keuze voor een bepaalde ambitie de consequenties voor andere opgaven te overzien. Alleen dan kan echt integraal koers worden bepaald voor onze Omgevingsvisie. De

In fase 1: Verkenningen NH 2050 zijn 10 clusters van opgaven geïdentificeerd

thema's en opgaven kunnen worden nagelezen via www.noord-holland.nl/omgevingsvisie onder Documenten Verkenningen NH2050.

Discussiedocument: hoofdambitie voor de lange termijn, koppeling aan de korte termijn

De te formuleren hoofdambitie en doelen in de Koers NH2050 richten zich op de ontwikkeling van de leefomgeving in Noord-Holland op de lange termijn. De horizon van de Omgevingsvisie is 2050. Dat betekent niet dat met de keuze voor een hoofdrichting in de Koers NH2050 (en de formulering van langetermijntwikkelprijncipes daarna in de uiteindelijke Omgevingsvisie NH2050) de in het Coalitieakkoord uitgesproken politieke ambities opnieuw ter discussie komen te staan.

Onder de Omgevingsvisie komen, conform de Omgevingswet, instrumenten te hangen die gericht zijn op het formuleren van doelstellingen en ambities voor de korte termijn: programma's, een verordening en andere instrumenten zoals bestuursovereenkomsten en subsidieverlening. Dit is nodig om wendbaar te zijn en in te kunnen spelen op veranderingen, maar ook om andere politieke accenten te kunnen leggen. Een goede monitoring is nodig om de kortetermijnacties te beoordelen op hun effectiviteit voor de doelen voor de lange termijn. Indien de effectiviteit er niet of niet in afdoende mate is, dan kunnen deze eventueel worden bijgesteld. De koppeling aan de inzet van andere instrumenten uit de Omgevingswet wordt in de volgende fase gestart en zal een doorlopende activiteit zijn. Ook na vaststelling van de Omgevingsvisie.

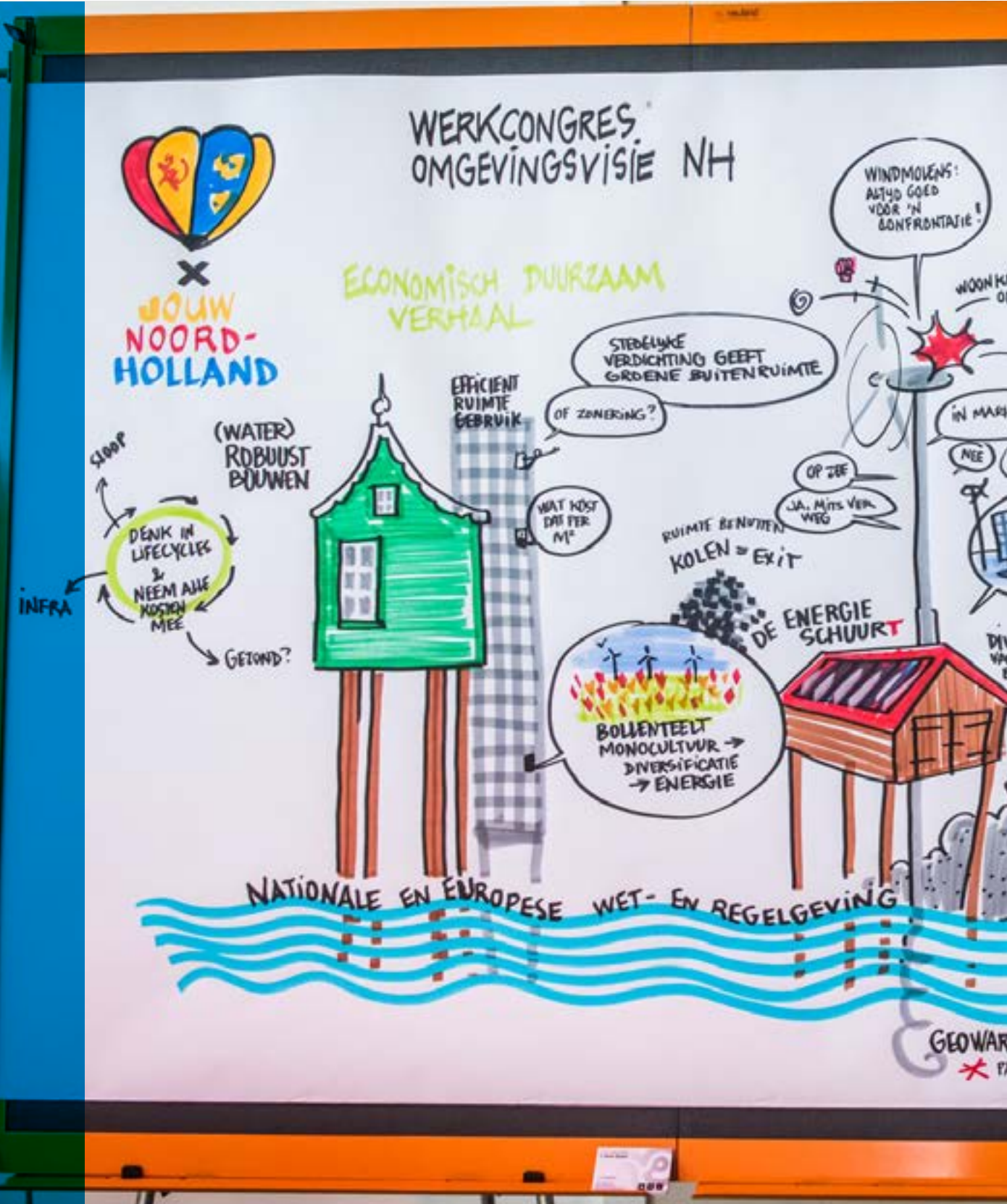
Omgevingsvisie en een Plan-MER

Conform de opdracht in de startnotitie is onderzocht of en op welke manier een Plan-MER kan worden uitgevoerd. Het advies van bureau Royal HaskoningDHV kent als hoofdpunten:

- in het Discussiedocument is al een eerste aanzet gegeven tot het benoemen van effecten op de leefomgeving van de drie verhaallijnen. Het gedachtegoed van het instrument m.e.r. is daarmee nu al actief ingezet;
- ontwikkel een doorlopende integrale effectrapportage voor zowel de Omgevingsvisie als voor de uitwerking van dit beleid in de toekomst;
- maak een plan-MER op hoofdlijnen ten behoeve van het opstellen van de ontwerp-Omgevingsvisie, waarin de gevolgen op de leefomgeving van ontwikkelprincipes centraal staan. Om met dit plan-MER tijdig input te kunnen leveren voor de Omgevingsvisie, zullen de voorbereidingen voor het m.e.r- proces en de -procedure op korte termijn (najaar 2017) in gang gezet moeten worden.

Tevens heeft het bureau een aantal malen meegekeken bij de totstandkoming van het Discussiedocument en aanbevelingen gedaan om aanpak en keuzes in het discussiedocument expliciet en navolgbaar te maken. Dit heeft tot een aantal tekstaanpassingen in dit document geleid.

DRIE VERHAALLIJNEN

Inleiding

Om de inhoudelijke samenhang maar ook de verschillen vanuit uiteenlopende invalshoeken tussen opgaven en vraagstukken inzichtelijk te kunnen maken, en om zo het politieke debat te helpen voeren, zijn drie zogenoemde verhaallijnen opgesteld. Met opzet zijn het geen scenario's, omdat dan al snel de neiging bestaat om een scenario als meest wenselijke ontwikkeling te kiezen. En in het geval van scenario's zouden we vanwege het daarbij vaak toegepaste assenkruis in de regel op een aantal van vier uitkomen.

Aan de hand van de verhaallijnen wordt geschetst wat de belangrijkste keuzevraagstukken zijn en welke consequenties voortvloeien uit de mogelijke keuzes die gemaakt kunnen worden. Daarbij dienen de Verkenningen NH2050 als referentie voor de opgaven die autonoom op onze samenleving afkomen.

Het is belangrijk dat de drie verhalen voldoende onderscheidend van elkaar zijn, hoewel ze elkaar ten dele (mogen) overlappen. Daarom is gekeken naar drie verschillende dominante invalshoeken voor de respectievelijke verhaallijnen. Mede op basis van de thema's die uit de verkenningen en de participatie met professionals en inwoners via de publiekscampagne voortvloeiden, kwamen de invalshoeken Gezond en veilig, Economisch duurzaam en Karakteristiek uit de bus. Zo kwam een gezonde leefomgeving als belangrijkste onderwerp voor de Omgevingsvisie uit het eerste publieksonderzoek naar voren, voldoende werkgelegenheid als tweede en het belang van het openhouden van het landschap als vierde.

Om hiervan verhaallijnen te kunnen maken, waarbij alle thema's op zijn minst worden aangesneden en met elkaar in samenhang worden gebracht, hebben we allereerst gezocht naar kenmerkende, in het oog springende begrippen. Vervolgens zijn in verschillende fasen de verhalen tot ontwikkeling gebracht. Daarbij hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de bijdragen van alle betrokken stakeholders, waaraan we tussentijdse versies hebben getoetst en aan wie we gevraagd hebben de verhalen te 'verrijken'.

De verhaallijnen gaan deels in op vormen van sturing, die

voor het bereiken van de ambities nodig zijn. In deze fase wordt daar niet diep op ingegaan. In de fase van de Concept Omgevingsvisie komt de sturingsfilosofie nadrukkelijk aan de orde, in relatie tot de ontwikkelprincipes.

Leeswijzer

De verhaallijnen bestaan elk uit drie delen. Het eerste deel is een beschrijving van de dominante invalshoek en de daarbij behorende kernbegrippen en -elementen.

Het tweede deel beschrijft aan de hand van de zeven kernopgaven c.q. thema's die uit de Verkenningen naar voren komen - Klimaatverandering, Bodem-, water- en luchtkwaliteit, Natuur en biodiversiteit, Economische transitie, Energietransitie, Mobiliteit en Landschap en Verstedelijking - welke keuzes in samenhang gemaakt worden voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in Noord-Holland. Hierbij is doorgeredeneerd vanuit de consequenties van deze keuzes.

Tot slot is in tabelvorm een overzicht gemaakt van de belangrijkste keuzevraagstukken (botsende opgaven) die uit de Verkenningen zijn gefilterd. De tabel is zo opgezet dat de drie verhaallijnen vergelijkbaar zijn. Per keuzevraagstuk is in beeld gebracht welke keuze binnen de verschillende verhaallijnen wordt gemaakt en welke consequenties dit heeft. Dit overzicht vormt de basis voor de hierboven genoemde uitgewerkte verhaallijnen met de zeven kernopgaven.

VERHAAL GEZOND & VEILIG

WINDMOLENS!
ALTYD GOED
VOOR 'N
CONFRONTATIE!

WONKERN
ONTLAST

TRANSPORT
ZONDER CO₂ / FYNSTOF

GECLUSTERD
ELECTRISCH
VERVOER
TUSSEN
WOONZONES
EN WERK

EEN-
ZAAM-
HEID
IN DE
STAD!

MEER
NAAR
ZORG

WOONBESTAND
FLEXIBELER VOOR
JONG & OUD
EET KLEINER
WONEN

IN MARKERMEER

NEE

KAN
BEST

SUN FLOAT

LANDBOU

ERGIE
CHUURT

DIVERSITEIT
VAN ENERGIE
BRONNEN

IS ER
WALSTROOM?

SCHIPHOL
OP ZEE

HAVEN
OP
ZEE

SCHEEPVAART
GEEFT ENORM VEEL
CO₂ / FYNSTOF

LNG
OF
CNG

PERSLEIDING
DRINKWATER!

GEOWARMTE

PAS OP VOOR GRONDWATER / DRINKWATER
VERVUILING

GEZOND EN VEILIG NOORD-HOLLAND

De gezondheid en veiligheid van de Noord-Hollandse bevolking staat centraal

De dominante invalshoek is een gezonde en veilige leefomgeving, omdat dit een **basisbehoefte** is en tevens bijdraagt aan een goed vestigingsklimaat voor kenniswerkers. De gezondheid, het welzijn en het welbevinden van de mensen in Noord-Holland staat voorop. Inwoners kunnen beschikken over een goed voorzieningenniveau, gezonde voeding, mobiliteit, mogelijkheden om te bewegen en te ontmoeten. Daar hoort een goede mix bij van “rust en reuring”, zoals natuur-, recreatie- en sportgebieden, voorzieningen om in de dagelijkse levensbehoefte te voorzien (detailhandel), cultuur, onderwijs, musea, parken en landschappen, evenementen en festivals. We bieden de ruimtelijke voorwaarden om een **gezond leven** te leiden en je **veilig (in fysiek en sociaal opzicht)** te voelen.

We nemen **verantwoordelijkheid** voor de **kwaliteit van de leefomgeving**, voor schoon water, gezonde luchtkwaliteit, schone bodem en versterken van de biodiversiteit. We werken samen aan groen in de leefomgeving, een gezonde manier van voedselproductie, schone energie, veiligheid, omgaan met wateroverlast en hittestress.

Voor leefomgevingskwaliteit zijn er wettelijke (EU-) richtlijnen en normen (c.q. omgevingswaarden). Dergelijke waarden vormen de ondergrens; wij blijven voortvarend werken om tijdig aan de omgevingswaarden te voldoen en zijn **ambitieuzer waar mogelijk**. ‘Voldoen aan de normen’ vinden we niet de juiste instelling, omdat dat niet getuigt van ambitie: ook binnen de normen zijn er gezondheidseffecten. We dagen ons zelf en de samenleving uit om met “gezond verstand” te ontwikkelen. Daar waar de gezondheid of veiligheid echt in het geding is, stellen we aanvullende eisen.

We “**scheiden en spreiden**”, met de daarbij horende aandacht voor de wijze waarop de gebieden hoogwaardig met elkaar worden verbonden (weg- en OV-infrastructuur) en aan het energienetwerk worden gekoppeld. Woonlocaties komen meer op afstand van gevaarlijke, hinderlijke en vervuilende functies. We bieden **bescherming** tegen **veiligheidsrisico's**: waterveiligheid, omgevingsveiligheid (i.e. aan industrie en opslag en transport van gevaarlijke stoffen verbonden aspecten van veiligheidsrisico's voor de omgeving) en verkeersveiligheid.

We **bieden ruimte en steun aan innovatie, aan initiatieven van onderaf**, met de in delen van de samenleving als ‘beperkend’ gevoelde milieuregelgeving als aanjager. We dagen de samenleving, waaronder bedrijven, uit zelf invulling te geven aan hun wensen en behoeften voor een gezonde en veilige leefomgeving. Voor zichzelf en volgende generaties.

De volgende thema's vormen de basis van deze verhaallijn, de overige thema's vormen zich naar deze.

Bodem-, water-, luchtkwaliteit

Klimaatverandering

Verstedelijking

GEZOND EN VEILIG NOORD-HOLLAND IN 2050

Noord-Holland past de WHO¹-gezondheidsnormen toe en heeft de vereiste waterkwaliteit behaald, eerder dan vanuit de EU verplicht.

In en om de stad ervaren de Noord-Hollanders veel groen en water in allerlei vormen. Het geeft een goed gevoel van ruimte, lucht en licht, van natuur in de stad. Het geeft verkoeling tegen de hitte en zorgt voor minder wateroverlast. Clusterbuien worden in de stad makkelijk opgevangen omdat de openbare ruimte waterrobuust is.

Veel groen en water heeft als consequentie dat de Noord-Hollander niet altijd kan wonen waar hij misschien het liefst zou willen: in een hoogstedelijk gemengd gebied, dichtbij werk en voorzieningen. Binnenstedelijke verdichting loopt al snel tegen de grenzen van volksgezondheid aan en dus kan daarmee niet voldoende in de woningbehoefte binnen dergelijke woonmilieus worden voorzien. Veelal heeft de Noord-Hollander moeten uitwijken naar de steden in de omgeving van de Metropoolregio Amsterdam, zoals Purmerend, Alkmaar en Hoorn. Met name naar daar beschikbare binnenstedelijke locaties en locaties in de omgeving van knooppunten van openbaar vervoer, bij voorkeur ontsloten door meerdere typen vervoersmogelijkheden. Dat biedt voldoende massa voor aanvullende voorzieningen en kantoren of andere werkfuncties in het noorden van de provincie, voor zover die goed combineerbaar zijn met de woonfunctie.

Het betekent ook dat de woningzoekende kan kiezen voor een beperkt aantal uitbreidingswijken. Deze nieuwe woonmilieus voorzien in de behoefte aan groen: stadsparken, met natuurwaarde, en natuurlijk waterrobuust ingericht. Al met al kan hij kiezen uit een groot scala aan woonmilieus. Hoewel zijn keuze voor hoogstedelijkheid is ingeperkt en Amsterdam steeds exclusiever wordt en niet voor iedereen bereikbaar als woonconsument.

De stedelijke regio en Amsterdam is vanwege het ontbreken van echte hoogstedelijkheid minder aantrekkelijk voor bedrijven die zich graag in een hoogstedelijk gemengd gebied vestigen. Het effect hiervan is dat de economische groei minder is en daarmee ook het aantal banen.

De Noord-Hollander heeft, waar hij ook woont, altijd het nodige recreatiegroen met hoge kwaliteit in zijn nabije omgeving. Hoewel het ene gebied misschien aansprekender is dan het andere. Het gebied boven Amsterdam (Laag Holland) heeft een sterke functie als hoogwaardig groen en waterrijk uitloopgebied van de stad. Tegelijkertijd is het een zoetwaterbuffer. Het Markermeer groeit uit tot het Blauwe Hart met het accent op waterrecreatie.

De spreiding van woonmilieus heeft als gevolg dat de Noord-Hollander gemiddeld te maken heeft met grotere woon-werkafstanden. Dat maakt investering in het verkeers- en vervoersnetwerk noodzakelijk. Om de toenemende forensenstroom niet de oorzaak te laten zijn van verslechtering van de luchtkwaliteit, zijn de Noord-Hollanders gediend met hoogwaardig openbaar vervoer (met een hoge capaciteit en in een hoge frequentie), dat is aangesloten op het bestaande netwerk met OV-knooppunten. Een dergelijk netwerk kan de concurrentie met de auto aan, maar is door de spreiding van woningbouwlocaties moeilijker te exploiteren.

Duurzame energie draagt bij aan een schoner Noord-Holland en daardoor gezondere inwoners. Toch kunnen bepaalde vormen van duurzame energie overlast geven (bijvoorbeeld geluid en slagschaduw veroorzaakt door de draaiende wieken van windturbines) of zijn ze nog onderwerp van discussie vanwege de onzekere veiligheidsrisico's (zoals geothermie). Een sterkere scheiding van hinderveroorzakende en milieugevoelige activiteiten zorgt ervoor dat bewoners niet worden blootgesteld aan deze gezondheid- en veiligheidsrisico's. Noord-Holland wekt daarom bij lange na niet voor 100% de eigen behoefte aan energie duurzaam op en is afhankelijk van import van schone energie (met name van wind op zee) uit het buitenland.

Dit speelt ook bij bepaalde economische activiteiten of clusters en het wegverkeer, die de belangrijkste bronnen van hinder voor bewoners zijn. Deze activiteiten zijn zoveel mogelijk gescheiden van woongebieden en gehouden aan strenge milieunormen. Schiphol heeft kunnen doorgroeien, binnen de contouren van 2020. De groei is daarmee in toenemende mate afhankelijk van technologische ontwikkelingen op het gebied van hinderbeperking aan de bron en in de bebouwde omgeving.

Voor de landbouw hebben de strengere normen en sterke aandacht voor gezondheid tot gevolg dat de landbouwsector grote stappen richting biologische teelt heeft gezet. Met positieve effecten op de kwaliteit van bodem, water en de biodiversiteit als gevolg. Keerzijde is wel een groter benodigd ruimtebeslag. Daar tegenover staat dat de Noord-Hollanders meer lokaal geproduceerd en gezond voedsel tot hun beschikking hebben. Flora en fauna - en daarmee de Noord-Hollanders - profiteren van de verbetering van de bodem-, water- en luchtkwaliteit in combinatie met meer groen en water in de stad. Inzetten op schone energie en openbaar vervoer dragen daar extra aan bij.

¹World Health Organization

KEUZES EN CONSEQUENTIES (EEN SELECTIE)

Voor volledig overzicht zie pagina 24 t/m 33

KEUZES

-
- > Kwaliteit van het leven is uitgangspunt/prioriteit
 - > Dit betekent dat voor luchtkwaliteit de WHO normen leidend worden (zwaarder dan EU-nomen)
 - > Voor waterkwaliteit is het doel om de KRW normen uiterlijk 2027 te halen (en niet te temporiseren)
 - > Nieuwe bodemsaneringsopgaven moeten worden voorkomen door strenge eisen aan bedrijvigheid te stellen: de vervuiler betaalt
 - > Terugdringen van stikstof depositie

-
- > Hittestress in de steden is een groot gezondheidsprobleem, om dit tegen te gaan moet er meer water en groen de stad in worden gebracht (Groene daken/gevels en minder verharding in de straten). Dit draagt meteen ook bij aan de wateropvang-capaciteit ten tijde van clusterbuien
 - > (Water)veiligheid wordt een belangrijke factor in de locatie keuze van ontwikkelingen dit is niet meer enkel een economische afweging
 - > Om het overstromingsrisico te beperken zetten we in op het water robuust maken van het "achterland" (een extra eis bij nieuwe ontwikkelingen) en van vitale infrastructuur en voorzieningen.

-
- > Verbeteren van de leef kwaliteit is integraal onderdeel van de ontwerpogave. Dit betekent energie besparen en opwekken, groen toevoegen en water robuust ontwerpen
 - > Zeer lage parkeernorm, inzetten op fiets en OV (bewegen is gezond)

-
- > Geen nieuwe woningbouw binnen hindercontouren: hinder beperkende maatregelen aanbrengen bij bestaande woningen binnen deze contouren
 - > Hinder gevende functies uit steden weren
 - > Binnenstedelijk verdichten en uitleg kan, mits het groen toevoegt (natuur inclusief), water robuust is en hindervermindering nastreeft

-
- > Veiligheidszones rond windturbines vergroten (i.v.m. geluid en slagschaduw) naar > 600 meter
 - > Op land elektriciteit opwekken met zonnepanelen en waar mogelijk met de aangescherpte normen met windturbines
 - > Inzetten op wind op zee
 - > Geen biomassa verbranding i.v.m. fijnstof
 - > Beperkt geothermie voor warmte toepassen zolang de veiligheidsrisico's niet bekend zijn
 - > Grote financiële inzet op besparen (verduurzamen vastgoed en industrie) ter compensatie van beperkte opwekkingscapaciteit
 - > Versnellen van maximale besparing bebouwde omgeving

KANSEN & CONSEQUENTIES

- > Door verbetering van de bodem-, water-, en luchtkwaliteit zal de biodiversiteit toenemen
- > Stimulans voor innovatie op het gebied van verschonen/verduurzamen
- > Meer recreatie mogelijkheden (Bijv. door betere kwaliteit van het zwemwater)
- > De zware normering zorgt voor aanvullende eisen voor de landbouw en industrie, dit kan op korte termijn economische consequenties hebben
- > Milieucontouren (Schiphol en NZKG) en bodemvervuiling bedrijventerreinen vormen een harde beperking voor o.a. woningbouw
- > Zeer beperkte tot geen experimenteerruimte voor energie- en economische transitie buiten de contouren
- > Aanvullende bouweisen: Energie neutraal en scheiding grijswater systeem

- > Een veilig(er) Noord-Holland
- > Met het toevoegen van groen en blauw in de stad zal ook de biodiversiteit toenemen
- > Er is een positieve correlatie waterkwantiteit en -kwaliteit
- > Extra "spelregels" voor bedrijven en woningbouw t.b.v. de (water)veiligheid en bescherming tegen wateroverlast kan ten koste gaan van vestigingsklimaat
- > Eisen voor fundering, koeling en zetting van infrastructuur
- > Extra afwegingsaspect bij locatiekeuze
- > Het landschap moet beter worden ingericht voor (incidentele) waterberging
- > Belangrijke (vitale) Infrastructuur op hoogte en absoluut niet ondergronds: Impact op verschijningsvorm van het landschap
- > Hogere kosten om heel NH water robuust te maken

- > Beperkt verdichten geeft ruimte voor groen en biodiversiteit in de kernen
- > Minder zorgkosten door gezondere leefomgeving en levensstijl (meer bewegen)
- > Groene/gezonde leefomgeving goed voor vestigingsklimaat
- > Auto "verdwijnt" uit de kernen, maar wel meer snelwegen nodig
- > OV wordt nog belangrijker, dus investeren in OV systeem is noodzakelijk (systeemsprong)
- > Toename in fietsgebruik betekend over het algemeen dat er extra aandacht nodig is voor verkeersveiligheid

- > Een gezonde en veilige woonomgeving voor alle Noord-Hollanders
- > Minder grote regionale verschillen: Voorzieningenniveau is ook in Noord-Holland Noord makkelijker op peil te houden
- > Divers aanbod woonmilieus
- > Beperkt verdichten geeft ruimte voor groen en biodiversiteit in de kernen
- > Meer ruimte voor andere functies binnen milieu/hinder contouren voor bv. Energieopwekking
- > Verdichten in de kernen ontziet het landschap in de MRA
- > Ongeveer 60.000 extra woningen in de kernen aan de rand van, of buiten de MRA (Noord-Holland Noord, Almere/Lelystad, Bollenstreek) als gevolg van niet bouwen in bestaande hindercontouren
- > Aansluiting vraag-aanbod mist (vooral bij aanbod hoog stedelijk woonmilieu)
- > Meer scheiding en een grotere afstand tussen wonen en werken
- > Meer woon-werkverkeer (investeringen in het netwerk noodzakelijk!): Risico voor biodiversiteit
- > Gaat ten koste van de agglomeratiekracht van de regio, dus een potentieel lagere economische groei
- > Bestaande plannen binnen of nabij hindercontouren heroverwegen bijv. Hembrugterrein
- > Minder ruimte voor openlandschap en biodiversiteit

- > Geen nieuwe omgevingshinder ten gevolgen van energieopwekking
- > Geen uitstoot van fijnstof als gevolg van verbranding biomassa
- > Beperkingen zijn een mogelijke aanjager voor innovaties
- > Grotere veiligheidszones geven ruimte voor groen en biodiversiteit
- > 100% hernieuwbare energie opwekken is niet haalbaar (hiervoor zijn we afhankelijk van innovaties)
- > Groot ruimtebeslag door zonnepanelen, gaat ten koste van economische activiteiten (NIET van natuur)
- > Veel energie importeren en dus afhankelijk van derden
- > Hogere energieprijzen (en dus ook vervoerskosten)
- > Leveringszekerheid staat onder druk en daarmee ook het vestigingsklimaat
- > Eisen aan industrie en woningbouw t.a.v. besparing energie

N.B. Geformuleerde keuzes en consequenties zijn allen gepositioneerd (meer, minder, hoger, lager) ten opzichte van de huidige situatie en huidig vigerend beleid

WERKCONGRES OMGEVINGSVISIE NH

ECONOMISCH DUURZAAM VERHAAL

D-
ND

(WATER)
ROBUUST
BOUWEN

GEZOND?

EFFICIENT
RUIJTE
GEBRUIK

OF ZONERING?

WAT KOST
DAT PER
M²

STEDELIJKE
VERDICHTING GEEFT
GROENE BUITENRUIJTE

OP ZEE

JA, MITS VER-
WEG

RUIJTE BENUTTEN
KOLEN = EXIT

DE ENERGIE
SCHUURT

BOLLENTEELT
MONOCULTUUR →
DIVERSIFICATIE
→ ENERGIE

NATIONALE EN EUROPESE WET- EN REGELGEVING

WINDMO
ALTYD GO
VOOR 'N
CONF

ECONOMISCH DUURZAAM NOORD-HOLLAND

Ruimte voor langdurige welvaart

De dominante invalshoek is een duurzame ruimtelijk-economische ontwikkeling, gericht op een **economisch vitale** provincie. We zetten in op een **toekomstbestendige economische groei**, die vooral wordt ingevuld door activiteiten met een hoge toegevoegde waarde (die kenmerkend zijn) voor de **kenniseconomie**. Denk dan aan stedelijke centra, maar ook aan grotere complexen als de Amsterdamse Haven en Schiphol (dat selectief kan groeien mits dat een hoge toegevoegde waarde voor de regio heeft).

De belangrijkste uitgangspunten zijn

- het maximaliseren van de regionale **gebruikswaarden** (benutten van de kwaliteiten) en daaraan gekoppelde toekomstwaarden (langjarige effecten) en
- het optimaliseren van het verdienmodel, om de investeringen te kunnen financieren, die gepaard gaan met de ingrijpende maar noodzakelijke transitie (vanwege onder meer klimaatverandering) naar een circulaire economie en hernieuwbare energie.

We bieden Noord-Holland en haar bewoners **langdurige welvaart** - ook al is er over het geheel bezien sprake van een krimpende beroepsbevolking.

Versterking van de diversiteit van economische sectoren is goed voor de stabiliteit en wendbaarheid bij snelle economische veranderingen.

We bieden **experimenteeruimte**: voor regelvrije/arme gebieden, om **innovaties** te stimuleren, en in landschappelijk minder waardevolle gebieden, voor de voor de economie van belang zijnde energietransitie. We houden daarbij rekening met de voor het **vestigingsklimaat** waardevolle huidige **omgevingskwaliteiten**. Zoals de beschikking over natuur- en recreatiegebieden (en -parken).

Bundeling van activiteiten in en rond stedelijke agglomeraties is goed voor economische groei. De groei wordt meer **geconcentreerd en geclusterd** vormgegeven, zodat er meer interactie mogelijk is tussen de verschillende stedelijke functies (agglomeratiekracht)- wat weer ten goede komt aan de energietransitie en circulaire economie.

Als het gaat om milieunormen hanteren we de **saldobenadering (een hoog gemiddelde op meerdere criteria eerder dan een hoge score op een criterium)**, om in de gewenste bundeling - verdichting zo je wilt - te kunnen voorzien. Tegelijkertijd gaan we er vanuit dat door verbeterde technieken de problematieken op het gebied van geluid, lucht (fijnstof), omgevingsveiligheid en CO₂-uitstoot goed kunnen worden aangepakt.

De beschikbaarheid over goede infrastructuur (zowel fysiek - wegen, openbaar vervoer - als voor energie en het internet), zonder risico's op uitval, is voor de bereikbaarheid en verdere ontwikkeling van de economische clusters van het grootste belang. Een **infrastructurele systemsprong** is noodzakelijk, om de groei te faciliteren.

De volgende thema's vormen de basis van deze verhaallijn, de overige thema's vormen zich naar deze.

Economische transitie

Energietransitie

Mobiliteit

ECONOMISCH DUURZAAM NOORD-HOLLAND IN 2050

Om Noord-Holland economisch vitaal en (internationaal) concurrerend te houden, is de agglomeratiekracht van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) vergroot. Vele elkaar versterkende economische activiteiten en sectoren zijn geclusterd en in nabijheid van elkaar geconcentreerd.

De kenniseconomie en zakelijke dienstverlening floreert. Veel internationaal georiënteerde bedrijven weten de weg naar Noord-Holland te vinden, ingegeven door een aantrekkelijke Metropoolregio Amsterdam met hoogstedelijke voorzieningen en woonmilieus. Een uitmuntende ICT-infrastructuur heeft tal van internationale bedrijven in de slimme (smart) maakindustrie naar Noord-Holland getrokken. Dit levert veel banen op en een aanhoudende stroom mensen die hier hun werkcarrière starten en uitbouwen.

In het Noordzeekanaalgebied heeft de transitie naar een circulaire economie goed vorm gekregen. Meerdere bedrijven hebben zich hier toegelegd op hergebruik van grondstoffen. Het bieden van experimenteerruimte in fysieke zin en in regelgeving heeft zijn vruchten afgeworpen. De haven is de draaischijf voor distributie en logistiek in de regio en belangrijk voor de energietransitie als spil in het netwerk tussen zee en land.

In Noord-Holland Noord is de schaalvergroting in de landbouw en de energietransitie hand in hand gegaan. In het zuidelijk deel van de provincie heeft de kleinschalige (stads)landbouw zich in verwevenheid met recreatie ontwikkeld. Naast schaalvergroting en gestapelde landbouw heeft een deel van de traditionele landbouw zich aangepast aan de verzilting en is overgegaan op zilte teelt. Met name de Greenports in Noord-Holland Noord zijn doorgeroeid. En Schiphol heeft een selectieve groei doorgemaakt, waarbij het instandhouden en uitbreiden van het netwerk van bestemmingen leidend was.

Een ander effect van de economische transitie en geboden experimenteerruimte is dat de versnelling in de energietransitie vorm heeft gekregen. Noord-Holland is door een combinatie van ontwikkelingen volledig zelfvoorzienend. Zo treft men in Noord-Holland Noord en Haarlemmermeer grootschalige energiegebieden aan, voor een belangrijk deel bestaande uit pragmatisch ontworpen windparken. Daarvoor was het wel nodig (onder andere) om kleinere zones rondom windturbines in acht te nemen dan we gewend waren (300 m in plaats van 600 meter).

Volledige zelfvoorzienendheid is alleen haalbaar door niet alleen van elektriciteit afhankelijk te zijn. Zoveel mogelijk warmte wordt lokaal opgewekt in de vorm van geothermie, waarmee het benodigd ruimtebeslag voor windturbines en zonnepanelen kon worden beperkt. Dat neemt niet weg dat we als gevolg van de nieuwe energie in het landschap een drastisch ander landschap aantreffen dan in 2017.

De versterking van de agglomeratiekracht heeft effect gehad op de aanpak van de woningbouwopgave. Woningen zijn uitsluitend binnen bestaande steden en

kernen bijgebouwd. Bewoners en bezoekers van de MRA ervaren een dichtbebouwde stad, met veel hoogbouw en hoogwaardige openbare ruimte. Maar ook een hoogwaardig recreatief landschap en achterland, die gevrijwaard is van verstedelijking. Belangrijk pluspunt voor het vestigingsklimaat van de regio. De stedelijke compactheid bespaart energie en zorgt daarmee voor minder ruimtedruk door energieopwekking.

Door de trek naar de MRA is in Noord-Holland Noord het draagvlak voor de voorzieningen afgenomen. Om die reden is extra geïnvesteerd in de bereikbaarheid van de kernen daar.

De verschillen binnen de provincie zijn groter geworden: tussen concentratie van voorzieningen en werk in de grote kernen en regio's enerzijds, en de dominantie van wonen en landelijk gebied anderzijds.

De concentratie en verdichting in de MRA heeft als positief effect voldoende draagvlak en 'stedelijke massa' voor de nodige voorzieningen en investeringen. In stedelijke bereikbaarheid, zoals openbaar vervoer, maar ook slimme energie- en snelle digitale netwerken. Deze investeringen waren een onvermijdelijke consequentie van de keuze voor versterking van de internationale concurrentiekracht. Het robuuste multimodaal verkeersinfrastructuurnetwerk geeft zekerheid dat dat in alle omstandigheden functioneert, door de vele beschikbare alternatieve routes. De gerealiseerde schaalprong in het openbaar vervoer, gericht op een hoge capaciteit en intensiteit, maakt daarvan onderdeel uit. Met aan de randen van de stad/regio vervoersknooppunten, met overstapmogelijkheden op een fijnmaziger OV-netwerk.

De ruimte voor groen en water in de stad is vanwege de hoogstedelijke compactheid beperkt. Dit zorgt voor een grotere (recreatie)druk op de omliggende landschappen in heel Noord-Holland. De stedeling kan daar flora en fauna ervaren, maar de ruimte voor de ontwikkeling van biodiversiteit concentreert zich vooral binnen de gebieden van het Natuurnetwerk Nederland, en dus buiten het zicht van de meeste Noord-Hollanders.

De beperkte openbare ruimte in de stad betekent eerder kans op wateroverlast en hittestress. Door de vele verharde straten wordt het water van clusterbuien minder snel afgevoerd. Om de bedrijfsvoering van grote economische clusters toch goed te beschermen, is de waterveiligheidsopgave vooral toegespitst op het waterrobuust maken van belangrijke infrastructuren (voor verkeer - ook voor vluchtroutes-, energie, internet), zodat de economische clusters te allen tijde blijven functioneren.

Een keerzijde van de bundeling van economische activiteiten en maximale verdichting is, dat de kwaliteit van water, bodem en lucht en de mate van geluidhinder en omgevingsveiligheidsrisico's verder onder druk zijn komen te staan. Men moet meer hinder accepteren.

KEUZES EN CONSEQUENTIES (EEN SELECTIE)

Voor volledig overzicht zie pagina 24 t/m 33

KEUZES

- > Inzetten op kenniseconomie
- > Inzetten op een verbreding in economische sectoren
- > Economische activiteit samen brengen/clusteren die elkaar versterken: toegevoegde waarde (mengen van activiteiten)

- > Regelgeving versoepelen om een circulaire economie te bevorderen
- > Fysiek ruimte bieden om bedrijven te clusteren
- > Benodigde infrastructuur op orde brengen (mede financieren)

- > Grootschalige landbouw daar waar het kan
- > Realiseren van grotere kavels voor nog verdere schaalvergroting (ruilverkaveling 2.0)
- > Kleinschalige (stads)landbouw en gestapelde (stads)landbouw in de MRA

- > Maximaal inzetten op volledig hernieuwbare energievoorziening in NH (én in de toekomst energie leverend)
- > kiezen voor grote diversiteit aan hernieuwbare energiemodaliteiten
- > Grote energieclusters (elektriciteit) in NOORD-HOLLAND NOORD en de Haarlemmermeer in synergie met de landbouw
- > Versoepelen van regelgeving voor windturbines naar landelijke norm (veiligheidszone van 300 meter)
- > Zoveel mogelijk warmte opwekken door Geothermie (dicht bij de consument opwekken)
- > Meervoudig ruimtegebruik door clusteren van de energietransitie met andere bestemmingen
- > Maximale besparing gebouwde omgeving
- > Maximaal inzetten op innovatie, dit is goed voor werkgelegenheid en internationale concurrentiepositie

- > Investeren snelle verbindingen tussen economische clusters garanderen: randvoorwaarde
- > Door clustering in de stad is een schaalessprong in het OV noodzakelijk (grote toename in capaciteitsvraag)
- > Transferia aan de rand van de stad, fijnmazig OV netwerk in de stad
- > Realiseren van adequate OV-ontsluiting randvoorwaarde bij nieuwe stedelijke (her)ontwikkeling
- > Vraag gestuurd OV in Noord-Holland Noord

- > Clusteren van woningen in en rond Amsterdam en de MRA (Zuid Kennemerland, Gooi- en Vechtstreek en Zaan- IJ -oeveren)
- > Uitsluitend binnenstedelijk verdichten met hoogbouw in combinatie met hoogwaardige (groene/blauwe) openbare ruimte

KANSEN & CONSEQUENTIES

- > Clusteren maakt treffen van maatregelen voor klimaatadaptatie beter haalbaar (meer financiële massa)
- > Clusteren van activiteiten ontziet het landschap
- > Clusteren biedt kansen voor optimalisatie van beladingsgraad vrachtverkeer
- > Drukte in de ondergrond neemt toe (drinkwater, ICT, energie, infrastructuur)
- > Een robuust infrastructuur netwerk is randvoorwaardelijk voor het adaptief vermogen van de clusters

- > Globaal: goed voor milieu door vermindering in grondstoffen gebruik
- > Meer financieel draagvlak voor "smart-netwerken" voor energie, ICT en OV
- > Versterkt de agglomeratiekracht van de regio
- > Extra ruimte druk (ook milieu ruimte)
- > Een circulaire economie zal leiden tot meer goederenvervoer
- > Lokaal: grotere milieu belasting (bij opslagterreinen en bij verwerking)

- > Kansen voor circulaire bedrijfsvoering bij grootschalige landbouw
- > Kansen voor Agrotourisme nabij stedelijk gebied (in de MRA)
- > Meer goederen vervoer door verplaatsing grootschalige landbouw naar Noord-Holland Noord
- > Verandering van het landschap door vergroten van de kavels
- > Risico: schaalvergroting kan zorgen voor verdere vershraling, is slecht voor biodiversiteit

- > Zelfvoorzienend: niet afhankelijk van import. Zorgt voor relatief lage energieprijzen.
- > Mogelijk zelfs inkomsten uit energie export
- > Economische stimulans: door versnelde ontwikkeling van de energie kenniseconomie en werkgelegenheid (aanleg + beheer en onderhoud)
- > Meervoudig ruimtegebruik
- > Groot ruimtebeslag voor energieproductie gaat ten koste van andere (vooral agrarische) functies
- > Meer windturbines en grote zonneweides is slecht voor de weidevogels en bodemgesteldheid
- > Verschijningsvorm van het landschap zal veranderen (vooral in Noord-Holland Noord)
- > Onduidelijke risico's door geothermie voor de bodemkwaliteit

- > Koppelen voorzieningen aan OV (haltes)
- > Transferia combineren met logistieke centra (zie Logistiek)
- > OV bereikbaarheid Noord-Holland Noord staat verder onder druk, vraagt om nieuwe vervoersconcepten
- > Extra versnippering van het landschap (nieuwe infra): slecht voor biodiversiteit

- > Meer draagvlak en massa voor voorzieningen in de MRA (agglomeratievoordelen)
- > Door inzet op verdichting blijft het landschap rond de stad vrij van bebouwing
- > Verdichting gaat gepaard met energiebesparing > Meer financieel draagvlak voor "smart-netwerken" voor energie, ICT en OV
- > Versterkt de agglomeratiekracht van de regio
- > Minder mobiliteit, betere benutting bestaande netwerken, kortere reistijden/afstanden
- > Draagvlak voor voorzieningen (leefbaarheid) in kleinere kernen in Noord-Holland Noord neemt nog verder af
- > Hiermee wordt de sociale ongelijkheid tussen NHN en de MRA vergroot
- > Investeren in bereikbaarheid voor inwoners kleine kernen (om voorzieningen wel bereikbaar te houden)
- > Veranderend gebruik van het landschap rond de stad: meer recreatie
- > Grotere druk op de bodem door verdichting (meer gewicht = meer bodemdaling)
- > Grotere kans op hittestress in de stad
- > Veel bouwlogistiek in de stad
- > Door verdichting minder ruimte voor groen in de stad, wat o.a. ten koste gaat van de lokale biodiversiteit

N.B. Geformuleerde keuzes en consequenties zijn allen gepositioneerd (meer, minder, hoger, lager) ten opzichte van de huidige situatie en huidig vigerend beleid

KARAKTERISTIEK VERHAAL

/ FYNSTOF

KARAKTERISTIEK NOORD-HOLLAND

Voortbouwen op bestaande omgevingskwaliteiten

De dominante invalshoek is de **karakteristiek** van plekken, gebouwen, dorpen, steden en landschappen. Het behouden en versterken van de bestaande **kenmerkende kwaliteiten, identiteiten en verscheidenheid** binnen Noord-Holland is een belangrijke leidraad bij de ontwikkeling van de provincie. Het is het Noord-Holland waar je, ondanks de hoge bevolkingsdichtheid, nog veel **weidsheid** kunt ervaren. En waar de omgang met het **water** in bijna alles zichtbaar is. Dat maakt het mede tot die provincie waar veel mensen graag wonen, werken en recreëren.

De provincie is altijd aan **verandering** onderhevig geweest, en zal dat blijven. Er ontstaan steeds weer nieuwe kwaliteiten en identiteiten. Deze veranderingen zijn meestal zeer doel- en omgevingsbewust doorgevoerd. Niet alles kan overal, want dat zou ten koste gaan van de herkenbaarheid en de diversiteit. We streven naar **'de juiste dingen op de juiste plek'**, en in de passende verschijningsvorm.

De mate waarin de ontwikkelingsopgaven worden ingevuld sluit aan bij het **draagvermogen** van de plek, de buurt, het gebied. We laten het niet ten koste gaan van het specifieke karakter en de identiteit van het landschap, de wijk, het dorp. Dit biedt de beste garantie dat de ontwikkeling een aanzienlijke meerwaarde oplevert voor de provincie.

We laten daarom nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk aansluiten bij **bestaande structuren**: de stratenpatronen, de railinfrastructuur (inclusief knooppunten van openbaar vervoer), de verkavelingen enzovoorts. We zorgen ervoor dat de **omvang en verschijningsvorm** van de ontwikkelingen passen bij dat van de betreffende kern, stad, agglomeratie - of het nu woningbouw, detailhandel of kantoren betreft, of de menging van allerlei functies.

De ruimtelijke kwaliteit van een ontwikkeling bepaalt in belangrijke mate de slaagkans ervan. Het adagium is dan ook 'behoud door ontwikkeling én ontwikkeling door behoud'. We bouwen voort op **bestaande omgevingskwaliteiten**. We laten nieuwe functies toe die bestaande kwaliteiten een impuls geven: ruimtelijk, economisch en/of sociaal.

Het scherpe **onderscheid** tussen **bebouwd gebied en het landschap** houden we zo veel mogelijk in stand. We hebben respect voor het bestaande **diverse gebruik** van het landschap: landbouw, recreatie, natuur, enzovoorts. Elk van deze gebruikstypen is aan verandering en vernieuwing onderhevig. Hieraan bieden we, waar mogelijk, de ruimte. De versterking van de relaties tussen de steden en het omringende landschap speelt een vooraanstaande rol hierbij.

Verleden, heden en toekomst zijn onverbrekkelijk met elkaar verbonden.

De volgende thema's vormen de basis van deze verhaallijn, de overige thema's vormen zich naar deze.

Biodiversiteit

Economische transitie

Verstedelijking

KARAKTERISTIEK NOORD-HOLLAND IN 2050

De provincie Noord-Holland koestert haar grote verscheidenheid aan landschappen, zonder ontwikkelingen uit de weg te gaan. Deze landschappen worden enerzijds gekenmerkt door de aanwezige flora en fauna en anderzijds gevormd door het grotendeels agrarische gebruik, waarop de waterhuishouding is ingericht. Om de karakteristieke landschappen in alle diversiteit te kunnen versterken, is het nodig om de basis daarvan, de ter plekke aanwezige flora en fauna, in stand te houden en te versterken in synergie met het landschappelijke gebruik.

Deze invalshoek heeft ertoe geleid dat men de verschillende landschappen nog altijd van elkaar kan onderscheiden, omdat de landschappelijke identiteit is behouden. Om ons te beschermen tegen de stijging van de zeespiegel en andere effecten van de klimaatverandering, zijn er vooral technische maatregelen getroffen, gericht op preventie in plaats van op adaptatie (zoals dijkversterkingen). Die maatregelen zijn gepaard gegaan met verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Daarmee is de landbouw - als drager van het landschap - in bijvoorbeeld het gebied boven Amsterdam (Laag Holland) behouden. Nog altijd wordt het waterpeil kunstmatig laag gehouden voor de landbouw. Verdere bodemdaling en daarmee gepaarde gaande CO₂-uitstoot nemen we voor lief. Ondanks dat dit bijdraagt aan de klimaatverandering en het halen van de EU-doelen bemoeilijkt en er nog steeds technische maatregelen nodig zijn voor het opvangen van water bij calamiteiten of grote buien.

Aan de Noord-Hollandse agrariër en zijn landbouwactiviteiten zijn eisen gesteld om de flora en fauna te beschermen en zo de biodiversiteit te vergroten. Voor de Noord-Hollanders is hun bekende open landschap van weidegebied met gras, vogels en koeien herkenbaar gebleven. De mate waarin er eisen worden gesteld, verschilt van gebied tot gebied. Dat ligt niet alleen aan de voorkomende flora en fauna, maar ook aan de schaal en het historische karakter van het gebied. Gebieden als Waterland verdragen schaalvergroting van de landbouw vrijwel niet, terwijl gebieden met een robuustere maat zoals de Anna Paulownapolder of de Schermer dat juist wel kunnen.

Zo heeft Greenport Noord-Holland Noord kunnen doorgroeien, terwijl Greenport Aalsmeer zich heeft gespecialiseerd en het verouderd areaal getransformeerd. Deels naar wonen, deels naar een andere agrarische functie.

De Wieringermeer en Haarlemmermeer hebben zich ontwikkeld tot de moderne energielandschappen van Noord-Holland, uitgelezen landschappen als ze zijn om hier de energietransitie vorm te geven. Elders in de provincie bood het karakter van het landschap die mogelijkheid niet, maar bijvoorbeeld wel voor projecten waarmee de betreffende landschappelijke structuren versterkt konden worden. Zoals langs het

Noordhollandsch Kanaal en bepaalde provinciale of gemeentelijke wegen. Daarnaast zijn mogelijkheden voor landschappelijke inpassing in combinatie met hoogwaardig ontwerp aangegrepen.

De duurzame-energiesector in Noord-Holland is daarmee naast de landbouw mede-instandhouder geworden (van de karakteristiek) van het landschap van Noord-Holland. Door het landschap leidend te laten zijn, is het onmogelijk gebleken om volledig zelfvoorzienend met duurzame energie te zijn. We zijn afhankelijk gebleven van import van schone energie - met name van wind op zee - uit het buitenland.

De keuze om het karakter en de landschappelijke en stedelijke diversiteit in stand te houden, heeft er toe geleid dat de verstedelijkingsopgave zeer zorgvuldig plaatsvond.

De Noord-Hollander ervaart meer stad, omdat er enerzijds veel stedelijke verdichting heeft plaatsgevonden, maar ook beperkte uitbreiding wanneer verdichting niet paste bij de identiteit en het karakter van de stads- of dorpskern. Hier en daar is daardoor wel landschap aangesproken als woningbouwlocatie, maar op een zorgvuldige en bij het stadslandschap passende wijze. Denk aan verdichting en uitbreiding van Amsterdam, in combinatie met behoud en versterking van het groen. Het bouwen met en op het water heeft een hoge vlucht genomen, passend bij de karakteristiek van Noord-Holland.

Schiphol en de daaraan gekoppelde regionale economie zijn doorgegroeid. De daarmee gemoeid gaande verstedelijking (kantoren, bedrijven enzovoorts) heeft door zorgvuldige locatiekeuze en ontwerp de juiste plek en invulling gekregen. De toeristische druk op met name Amsterdam is toegenomen. Vanwege locatieafwegingen is er buiten het Noorzeekanaalgebied (NZKG) beperkte experimenteerruimte voor circulaire economie toegestaan. Dit geldt ook voor industriële uitbreidingen in het NZKG. Dit betekent dat de druk op de bestaande ruimte in industriegebieden is toegenomen en daarmee in gebieden in de omgeving daarvan minder transformatie naar woningbouw mogelijk is. Door groei binnen het NZKG (inclusief Westas en Zaancorridor) is een capaciteitsuitbreiding voor vrachtverkeer noodzakelijk gebleken. AMS-IX is verder gegroeid als basis voor de creatieve sector en kenniseconomie.

Om de mobiliteit te faciliteren is vooral ingezet op het versterken van de bestaande infrastructuur. Dit geldt voor OV-lijnen en ook voor de A9, A10 en de Westfriisaweg. Grootschalige ingrepen zijn zo veel mogelijk vermeden ten behoeve van het behoud van de landschappelijke karakteristiek. Vervoer over water is steeds belangrijker geworden voor de logistiek. Nieuwe voorzieningen en woningbouw zijn zo veel mogelijk gekoppeld aan OV-knooppunten.

KEUZES EN CONSEQUENTIES (EEN SELECTIE)

Voor volledig overzicht zie pagina 24 t/m 33

KEUZES

-
- > In stand houden en waar mogelijk versterken van de karakteristieke flora en fauna
 - > Sturen in ruimtelijk gebruik t.b.v. de typisch Noord-Hollandse ecosystemen
 - > Ontwikkelen met ruimte/aandacht voor groen

-
- > Huidige karakter staat centraal: peil volgt functie
 - > Technische oplossingen om huidige functie en verschijningsvorm in stand te houden

-
- > Technische oplossingen in de vorm van grote gebaren (dijken en waterbergingsopgaven)
 - > Meer gericht op preventie dan op adaptatie
 - > Regionale keringen met grote historische waarde benutten voor beperken overstromingsrisico.

-
- > Landbouw is de drager en beeldbepalend voor het landschap
 - > Verzilting tegengaan (doorspoelen)
 - > Schaalvergroting kan, maar alleen op een manier die recht doet aan de lokale karakteristiek
 - > Natuur inclusieve randvoorwaarden stellen aan schaalvergroting

-
- > Meer ruimte voor (nieuwe) energielandschappen: de Wieringermeer en de Haarlemmermeer
 - > Daarnaast energie productie gebruiken om landschappelijke structuren te versterken
 - > Inzetten op Geothermie, dit heeft een zeer beperkte ruimtelijke impact
 - > Maximale besparing voor de gebouwde omgeving

-
- > Plannen waar consensus over is uitvoeren> Binnenstedelijk verdichten in combinatie met (beperkte uitleg), alleen daar waar de lokale (Landschappelijke EN Stedelijke) kwaliteiten de ontwikkeling aan kan (locatie afweging is erg belangrijk!)
 - > Selectiviteit: kiezen om 'mooiste' landschappen te ontzien van ontwikkeling en gebieden met beperkte kwaliteiten op te offeren

-
- > Bestaande infralijnen intensiever gebruiken: nieuwe systemen (bv zweeftreinen) op de bestaande netwerken. (Verdikken van bestaande lijnen, geen nieuwe lijnen)
 - > Hoogwaardig en fijnmazig OV-netwerk (bij voorkeur metro) koppelen aan de "dikke lijnen"
 - > Voorzieningen koppelen aan OV-knoppen

KANSEN & CONSEQUENTIES

- > Ontwikkeling en versterking van typische Noord-Hollandse ecosystemen

- > Beperkingen landbouw (keuze van teelt)
- > RO locatie afweging
- > Niet al het buitengebied vrijstellen voor grootschalige recreatie

- > Landbouw (melkveehouderij) in veenweide blijft in stand
- > Toeristische waarde veenweidegebieden blijft
- > Hoge kosten voor het peilbeheer
- > Veel CO2 uitstoot door oxidatie van het veen
- > Slechtere waterkwaliteit in veenweidegebieden

- > Landschappelijke structuren worden versterkt (en/of komen nieuwe bij)
- > Wel gericht op preventie, maar minder op adaptatie. Dus niet geheel veilig

- > Nieuwe netwerken betekenen hogere energie-/netwerkkosten voor de consument
- > Landbouw in grote mate toekomstbestendig
- > Toeristische en recreatieve waarde van het landschap blijven gelijk
- > Toename biodiversiteit in landelijk gebied
- > Grote kosten om verzilting tegen te gaan
- > Eisen aan schaalvergroting niet overal gelijk
- > Doorspoelen slecht voor bodemkwaliteit

- > Lokaal geothermie opwekken betekent weinig warmte transport (en transport verlies)
- > Zelfvoorzienend in warmte productie
- > Landschappen buiten de energielandschappen worden ontzien: goed voor vestigingsklimaat
- > Ontwerpen aan energielandschappen kan zorgen voor een kwaliteitsimpuls (werk met werk)
- > Een nieuw verdienmodel voor het landschap
- > 100% hernieuwbare energie opwekken is niet haalbaar (met huidige technieken)
- > Afhankelijk van import van energie: minder grote leveringszekerheid en hogere energie prijzen

- > Behoud van lokale omgevingskwaliteiten en daarmee de karakteristiek van NH
- > Compacte stad goed voor energiebesparing (minder energieconsumptie en minder mobiliteit)
- > Niet onbeperkt verdichten biedt ruimte voor meer groen en blauw in de stad: goed tegen hittestress, waterberging en biodiversiteit
- > Meer grondgebonden woningen in de MRA.
- > Niet overal onbeperkt binnenstedelijk verdichten: Meer landschap zal worden verstedelijkt
- > Regionale verschillen: uitleglocaties (en verdichten) niet overal mogelijk

- > Geen extra doorsnijdingen van het landschap, goed voor de biodiversiteit en verschijningsvorm van het landschap
- > Nabijheid van voorzieningen door koppeling aan OV knopen
- > Goed OV leidt tot afname autogebruik, dit is goed voor energievraag en luchtkwaliteit
- > Stedelijke en economische ontwikkelingen concentreren zich rond bestaande infra lijnen/knoppen
- > "Verdikken" van infra netwerk slecht voor biodiversiteit: meer grote ecoducten noodzakelijk

N.B. Geformuleerde keuzes en consequenties zijn allen gepositioneerd (meer, minder, hoger, lager) ten opzichte van de huidige situatie en huidig vigerend beleid

OVERZICHT VAN KEUZES EN CONSEQUENTIES

Opmerkingen:
Sociale Locomotie
Netwerk heeft als uitkomst...

Leeswijzer

In dit deel treft u voor elke verhaallijn een uitwerking aan van alle thema's vertaald naar 16 opgaven in samenhang. De tabel geeft inzicht in de soort keuzes per verhaallijn en de kansen en consequenties van die keuzes. In tegenstelling tot het vorige hoofdstuk waarin de dominante invalshoek van een verhaal de volgorde van thema's bepaalt, worden de verhaallijnen in de tabel per thema op een vergelijkbare manier gepresenteerd. Wanneer een consequentie groen is gekleurd, wil dat zeggen dat die betreffende consequentie (of dat effect) als gunstig wordt beoordeeld. Rood wil zeggen dat er een negatief effect aan de keuze binnen de verhaallijn kleeft.

De 16 opgenomen opgaven vloeien voort uit de 48 in de verkenning geformuleerde opgaven, op basis van een zekere clustering per thema. De 48 oorspronkelijke opgaven kenden hier en daar een zekere overlap. Daarnaast waren sommige van die opgaven niet goed te passen bij de vergelijking tussen de verhaallijnen. Een van de 48 opgaven - geformuleerd in vraagvorm - was welke no regret-maatregelen we zouden moeten treffen; deze bleek niet goed te vertalen te zijn naar een goede werkbare opgave voor de fysieke leefomgeving.

Daar waar in de kolommen met kansen/consequenties 'meer' of 'minder' staat, kan in zijn algemeenheid gesteld worden dat dat gerelateerd is aan de huidige situatie. En niet zozeer ten opzichte van de andere verhaallijnen.

	GEZOND EN VEILIG	ECONOMISCH
	Keuze	Keuze
 <p>Bodemdaling</p>	<p>> De bodemdaling in de veenweide gebieden is niet meer houdbaar. In deze gebieden wordt het peilbeheer aangepast om de bodemdaling te stoppen. Er zal nieuw functioneel gebruik moeten komen passend bij het waterpeil (functie volgt peil)</p> <p>> In de overige gebieden moet bij locatie keuze en aanleg/bouw rekening gehouden worden met bodemdaling</p>	<p>> Bodemdaling in de veengebieden rond Amsterdam is niet meer houdbaar.</p> <p>> Aanpassing peilbeheer om dit tegengegaan: ver-natten</p> <p>> De veenweide gebieden krijgen een recreatieve functie ten dienste van de stad en het vestigingsklimaat van de MRA: Wetlandsafari's (tenzij andere vormen van agrarisch gebruik een hogere toegevoegde waarde hebben)</p>
<p>Klimaatadaptatie</p>	<p>> Hittestress in de steden is een groot gezondheidsprobleem, om dit tegen te gaan moet er meer water en groen de stad in worden gebracht (Groene daken/gevels en minder verharding in de straten). Dit draagt meteen ook bij aan de wateropvang-capaciteit ten tijde van clusterbuien</p> <p>> (Water)veiligheid wordt een belangrijke factor in de locatie keuze van ontwikkelingen dit is niet meer enkel een economische afweging</p> <p>> Om het overstromingsrisico te beperken zetten we in op het water robuust maken van het "achterland" (een extra eis bij nieuwe ontwikkelingen) en van vitale infrastructuur en voorzieningen.</p>	<p>> Beschermen van infrastructuur zodat deze blijft functioneren bij wateroverlast en calamiteiten</p> <p>> Grote economisch clusters extra beschermen i.v.m. hoge economische schade bij calamiteiten</p> <p>> Locatie keuze is en blijft hoofdzakelijk een economische afweging: technisch water robuust maken</p> <p>> Groen en water meer integreren in de stad: groene daken en gevels. > Beperkte mogelijkheden in de openbare ruimte door grote verdichtingsopgave.</p> <p>> Economisch rationele omgang met verdroging: zoetwater-intensieve bedrijven moeten zelfvoorzienend worden.</p>
 <p>Bodem-, water-, luchtkwaliteit</p>	<p>> Kwaliteit van het leven is uitgangspunt/prioriteit</p> <p>> Dit betekent dat voor luchtkwaliteit de WHO normen leidend worden (zwaarder dan EU-nomen)</p> <p>> Voor waterkwaliteit is het doel om de KRW normen uiterlijk 2027 te halen (en niet te temporiseren)</p> <p>> Nieuwe bodemsaneringsopgaven moeten worden voorkomen door strenge eisen aan bedrijvigheid te stellen: de vervuiler betaalt</p> <p>> Terugdringen van stikstof depositie</p>	<p>> Vergroten van toegevoegde waarde (economisch en duurzaam) en verdienvermogen staat centraal.</p> <p>> Geldende EU-normen (voor water- en luchtkwaliteit) zijn nog steeds leidend, maar worden absoluut niet strenger opgepakt om zo ruimte te geven aan economische clusters</p> <p>> Experimenteerzones worden ingericht om ontwikkelruimtes voor economische clusters af te tasten</p> <p>> Zoveel mogelijk water hergebruiken binnen het cluster: water circulair inzetten</p> <p>> Ruimte bieden voor Geothermie</p> <p>> Clusters van bedrijven/activiteiten die gezamenlijk bijdragen (saldo 0) aan de luchtkwaliteit</p>

N.B. Geformuleerde keuzes en consequenties zijn allen gepositioneerd (meer, minder, hoger, lager) ten opzichte van de huidige situatie en huidig vigerend beleid

DUURZAAM

KARAKTERISTIEK

Kansen/consequentie

Keuze

Kansen/consequentie

> Groene band rond Amsterdam blijft groen/blauw (handhaving van verstedelijkings buffer)
 > Groter recreatie gebied met een groter "recreatief laadvermogen" rondom Amsterdam
 > Versterking van het vestigingsklimaat
 > Ruimte voor experimenteren met natte teelt

> Beperking voor verstedelijking in de veenweidegebieden
 > Geen melkveehouderijen in de veenweidegebieden, mogelijk wel andere vormen van agrarisch gebruik mits hogere toegevoegde waarde dan recreatie
 > Verschijningsvorm van de veenweidegebieden zal veranderen (een minder open landschap)

> Meer groen en blauw in de stad is goed voor de biodiversiteit (wel beperkt door grote verdichtingsopgave)
 > Beschermen van de infrastructuur zorgt voor grotere veiligheid binnen de clusters
 > Economisch waardevolle activiteiten komen wellicht op kwetsbare (qua veiligheid) locaties.
 > Extra investeringen om infrastructuur voldoende te beschermen
 > Afwegingen maken hoe met beperkt beschikbaar water economisch duurzaam om te gaan, eventueel bepaalde functies aanpassen.
 > Meer selectiviteit in uitgifte van zoetwater.
 > Meer groen en blauw in de stad, in combinatie met verdichten betekent dat, de hoogte in met bebouwing.

> Zuinig watergebruik als verdienmodel
 > 'Level playingfield' met andere Europese regio's
 > Beperkte normen zorgen voor meer experimenteerruimte
 > Wateropvang combineren met waterzuivering

> Onduidelijke risico's door geothermie voor de bodemkwaliteit
 > Hanteren van minimum norm zorgt ook voor minimale kansen voor toename in biodiversiteit
 > Verzilting van de bodem zet door: aanpassing van landbouw noodzakelijk

> Huidige karakter staat centraal: peil volgt functie
 > Technische oplossingen om huidige functie en verschijningsvorm in stand te houden

> Technische oplossingen in de vorm van grote gebaren (dijken en waterbergingsopgaven)
 > Meer gericht op preventie dan op adaptatie
 > Regionale keringen met grote historische waarde benutten voor beperken overstromingsrisico.

> Karakter van de bovengrond staat centraal: veel opgaven ondergronds oplossen. Aardkundige en archeologische waarden meenemen in ontwerp.
 > Water is onderdeel van de karakteristiek van Noord-Holland: water mee te nemen in ontwerp.
 > Lucht- en bodemkwaliteit kunnen lastiger mee worden genomen in ontwerp.

> Landbouw (melkveehouderij) in veenweide blijft in stand
 > Toeristische waarde veenweidegebieden blijft

> Hoge kosten voor het peilbeheer
 > Veel CO₂ uitstoot door oxidatie van het veen
 > Slechtere waterkwaliteit in veenweidegebieden

> Landschappelijke structuren worden versterkt (en/of komen nieuwe bij)

> Wel gericht op preventie, maar minder op adaptatie. Dus niet geheel veilig

> Water als uitgangspunt voor ontwerp zorgt ervoor dat waterkwaliteit kan meeliften
 > Waterkwaliteit draagt bij aan het vestigingsklimaat

> Als bovengrond leidend is, kan de ondergrond in kwaliteit afnemen
 > Weinig sturing over verbetering bodem- en luchtkwaliteit
 > Oplossingen vinden voor verzilting/kwel: vraagt transitie in de landbouw

	GEZOND EN VEILIG	ECONOMISCH	
	Keuze	Keuze	
Biodiversiteit 	<p>> Natuur is een belangrijk aspect in gezondheid, het welbevinden van de mens en om de biodiversiteit te versterken is het ook van belang om meer natuur te realiseren (natuur dichtbij).</p> <p>> NNN versneld volmaken</p> <p>> Inzetten om een aanvullend, fijnmazig netwerk in het landelijk en bebouwd gebied.</p> <p>> Natuur inclusief bouwen wordt de norm</p>	<p>> Toevoegen van meer groen en water is goed voor wateropvangcapaciteit en tegengaan van hittestress</p> <p>> Meer groen in en nabij de stad, ook voor recreatief gebruik.</p> <p>> Ruimte voor meer soorten in bebouwd gebied</p> <p>> Aanvullende eisen voor ontwikkelingen (Natuur inclusief)</p> <p>> Agrariërs moeten een deel van hun landbouwgrond omzetten naar natuur t.b.v. het fijnmazige netwerk</p> <p>> Verandering verschijningsvorm van het landschap door omzetten landbouwgrond in natuur</p> <p>> Eisen voor ontsiering en natuur inclusieve bermen bij nieuwe én bestaande infrastructuur</p>	<p>> Economisch duurzame activiteiten zijn leidend: Realiseren van toegevoegde waarden</p> <p>> Groei van biodiversiteit zal gerealiseerd moeten worden binnen bestaande NNN gebieden: Geen extra natuur t.b.v. biodiversiteit</p> <p>> Zoeken naar natuurcombinaties met economische meerwaarde. Biodiversiteit als middel, niet als doel (Bijv. voor de landbouw sector).</p>
Adaptieve economie 	<p>> Accepteren van beperkt adaptief vermogen, door zware normeringen gericht op de leefomgevingskwaliteit</p>	<p>> Aantrekkelijk vestigingsklimaat voor kenniswerkers</p> <p>> Vestigingsklimaat onder druk door bedrijven met milieupact</p>	<p>> Inzetten op kenniseconomie</p> <p>> Inzetten op een verbreding in economische sectoren</p> <p>> Economische activiteit samen brengen/ clusteren die elkaar versterken: toegevoegde waarde (mengen van activiteiten)</p>
Circulaire economie	<p>> Milieu belastende activiteiten moeten plaats vinden binnen de bestaande milieucouturen (met name in het NZKC)</p> <p>> Al het transport van goederen moet zoveel mogelijk op een "schone" manier.</p>	<p>> Gewenste positieve effect op bodem-, water- en luchtkwaliteit</p> <p>> Beperkt ruimte voor de ontwikkeling van een circulaire economie</p>	<p>> Regelgeving versoepelen om een circulaire economie te bevorderen</p> <p>> Fysiek ruimte bieden om bedrijven te clusteren</p> <p>> Benodigde infrastructuur op orde brengen (mede financieren)</p>
Mainports	<p>> De huidige hindercontouren worden geconsolideerd. Voor Schiphol en NZKG betekent dat dat er groei mogelijk is, mits dit binnen de bestaande contouren past (innovatie noodzakelijk)</p> <p>> Greenports spelen een belangrijke rol in het nastreven van voedselveiligheid en dus de productiewijze</p> <p>> De haven van Den Helder kan uitbreiden in de richting van de Waddenzee (N.B. mits in de vorm van de bestaande natuur-inclusieve plannen)</p>	<p>> Restricties zijn aanjager voor innovatie</p> <p>> Innovatie is noodzakelijk voor groei</p> <p>> Mainports kunnen maar beperkt groeien</p>	<p>> Selectieve groei van Schiphol, op basis van toegevoegde waarde. Toeristische groei kan op Lelystad airport</p> <p>> Haven van Den Helder kan doorgroeien richting het zuiden op aangewezen plekken (RHB en Kooypunt)</p> <p>> AMS-IX met datacenters koppelen aan energievoorziening (leveringszekerheid) en woningbouw (restwarmte benutten)</p> <p>> Greenports (vooral Noord-Holland Noord) kunnen door schaalvergroting blijven groeien (geclusterde groei)</p> <p>> NZKG biedt experimenteerterruimte en ruimte voor circulaire economie</p>

DUURZAAM

KARAKTERISTIEK

Kansen/consequentie

Keuze

Kansen/consequentie

> Stimulans voor innovaties op natuurwaarde.

> Biodiversiteit blijft stabiel, groei van biodiversiteit is onwaarschijnlijk (risico: kan ook afnemen door intensiever gebruik van de ruimte)

> In stand houden en waar mogelijk versterken van de karakteristieke flora en fauna
> Sturen in ruimtelijk gebruik t.b.v. de typisch Noord-Hollandse ecosystemen
> Ontwikkelen met ruimte/aandacht voor groen

> Ontwikkeling en versterking van typische Noord-Hollandse ecosystemen

> Beperkingen landbouw (keuze van teelt)
> RO locatie afweging
> Niet al het buitengebied vrijstellen voor grootschalige recreatie

> Clusteren maakt treffen van maatregelen voor klimaatadaptatie beter haalbaar (meer financiële massa)
> Clusteren van activiteiten ontziet het landschap
> Clusteren biedt kansen voor optimalisatie van beladingsgraad vrachtverkeer

> Drukke in de ondergrond neemt toe (drinkwater, ICT, energie, infrastructuur)
> Een robuust infrastructuur netwerk is randvoorwaardelijk voor het adaptief vermogen van de clusters

> Inzetten op een aantrekkelijk vestigingsklimaat: Waarde van locatie woon- en werkmilieus veiligstellen door lokale kwaliteiten en karakteristiek te waarborgen. (vertaald in alle andere opgaven)

> N.v.t.

> N.v.t.

> Globaal: goed voor milieu door vermindering in grondstoffen gebruik.
> Meer financieel draagvlak voor "smart-netwerken" voor energie, ICT en OV
> Versterkt de agglomeratiekracht van de regio

> Extra ruimte druk (ook milieu ruimte)
> Een circulaire economie zal leiden tot meer goederenvervoer
> Lokaal: grotere milieu belasting (bij opslagterreinen en bij verwerking)

> Locatieafweging is de basis voor deze verhaallijn. Dit beperkt de mogelijkheden voor circulaire economie

> Landschap blijft behouden
> Efficiënte RO afweging (infrastructuur en functies)

> Beperkte mogelijkheden voor circulaire economie (groter grondstofverbruik)

> Kennisintensieve bedrijvigheid kan doorgroeien
> Impuls voor circulaire economie
> Groei van mainports biedt kansen voor werkgelegenheid en gerelateerde economische activiteiten.

> Betere en zeer snelle OV-verbinding Schiphol-Lelystad airport absoluut noodzakelijk
> Minder sturing op impact leefomgevingskwaliteit

> Landschap krijgt ruimte
> groei van Schiphol, als hoeder van de buffer tussen steden
> NZKG: beperking industrie, ruimte bieden voor opslag en distributie van energie
> Greenports: grootschalige groei in Noord-Holland Noord (past in landschap), MRA wordt digitale veiling
> AMS-IX groeit als basis voor de creatieve ontwikkeling van Amsterdam
> Haven van Den Helder: doorgroeien op aangewezen plekken + neemt vrijkomende plekken woningbouw in

> Aan Schiphol gekoppelde economie kan groeien
> Woongebieden rondom NZKG worden schoner
> Vitaliteit Greenport Noord-Holland Noord gewaarborgd
> Landschap Noord-Holland Noord verandert binnen het karakter en schaal

> Beperkte ruimte voor nieuwe woningbouw in MRA
> Beperking ruimte voor industrie in de MRA
> Meer toeristische druk op Amsterdam (toename toerisme door groei Schiphol)

	GEZOND EN VEILIG		ECONOMISCH
	Keuze	Kansen/consequentie	Keuze
Landbouw 	<ul style="list-style-type: none"> > Hoge eisen voor een gezond productie proces: Gezonde voeding > Harde scheiding tussen wonen en hinder veroorzakende (geur/geluid/licht) landbouw > Groene ruimte in de stad gebruiken voor biologische, kleinschalige en niet gestapelde stadslandbouw. 	<ul style="list-style-type: none"> > Biologische teelt is goed voor de biodiversiteit en de bodem/water kwaliteit (minder bestrijdingsmiddelen) > Harde scheiding wonen/grootschalige landbouw zal leiden tot meer transport bewegingen (goederen vervoer) > Biologische teelt heeft 1,5x groter ruimtebeslag > Woningbouw in het landelijk gebied wordt lastiger 	<ul style="list-style-type: none"> > Grootschalige landbouw daar waar het kan > Realiseren van grotere kavels voor nog verdere schaalvergroting (ruilverkaveling 2.0) > Kleinschalige (stads)landbouw en gestapelde (stads)landbouw in de MRA
Recreatie en toerisme	<ul style="list-style-type: none"> > Nabijheid van recreatievoorzieningen zijn belangrijk voor een gezonde geest. > Iedereen binnen 10 min in het groen (en bij een zwemplek) > Meer ruimte in en rond de stad voor recreatie > Niet nabij hinder veroorzakende functies > Toerisme inperken/spreiden: hinderbron 	<ul style="list-style-type: none"> > Meer binnenstedelijke recreatieruimte (mits in groene/blauwe vorm) goed voor biodiversiteit, waterberging en tegen gaan hittestres > Minder autoverkeer als gevolg van recreatie in nabijheid > Meer natuur biedt kansen voor een groter aanbod tussen rust en reuring > Minder ruimte voor binnenstedelijke verdichting > Beperking van groei in inkomen en werkgelegenheid uit toerisme 	<ul style="list-style-type: none"> > Groene buffer rond Amsterdam als recreatief uitloopgebied van de stad. > Technologische ontwikkeling vermarkten als toeristische trekpleisters (bv afsluitdijk of windparken op zee)
Energie opwekken en besparen 	<ul style="list-style-type: none"> > Veiligheidszones rond windturbines vergroten (i.v.m. geluid en slagschaduw) naar > 600 meter > Op land elektriciteit opwekken met zonnepanelen en waar mogelijk met de aangescherpte normen met windturbines > Inzetten op wind op zee > Geen biomassa verbranding i.v.m. fijnstof > Beperkt geothermie voor warmte toepassen zolang de veiligheidsrisico's niet bekend zijn > Grote financiële inzet op besparen (verduurzamen vastgoed en industrie) ter compensatie van beperkte opwekkingscapaciteit > Versnellen van maximale besparing bebouwde omgeving 	<ul style="list-style-type: none"> > Geen nieuwe omgevingshinder ten gevolgen van energieopwekking > Geen uitstoot van fijnstof als gevolg van verbranding biomassa > Beperkingen zijn een mogelijke aanjager voor innovaties. > Grotere veiligheidszones geven ruimte voor groen en biodiversiteit > 100% hernieuwbare energie opwekken is niet haalbaar (hiervoor zijn we afhankelijk van innovaties) > Groot ruimtebeslag door zonnepanelen, gaat ten koste van economische activiteiten (NIET van natuur) > Veel energie importeren en dus afhankelijk van derden > Hogere energieprijzen (en dus ook vervoerskosten) > Leveringszekerheid staat onder druk en daarmee ook het vestigingsklimaat > Eisen aan industrie en woningbouw t.a.v. besparing energie 	<ul style="list-style-type: none"> > Maximaal inzetten op volledig hernieuwbare energievoorziening in NH (én in de toekomst energie leverend) > kiezen voor grote diversiteit aan hernieuwbare energiemodaliteiten > Grote energieclusters (elektriciteit) in NOORD-HOLLAND NOORD en de Haarlemmermeer in synergie met de landbouw > Versoepelen van regelgeving voor windturbines naar landelijke norm (veiligheidszone van 300 meter) > Zoveel mogelijk warmte opwekken door Geothermie (dicht bij de consument opwekken) > Meervoudig ruimtegebruik door clusteren van de energietransitie met andere bestemmingen > Maximale besparing gebouwde omgeving > Maximaal inzetten op innovatie, dit is goed voor werkgelegenheid en internationale concurrentiepositie

DUURZAAM

KARAKTERISTIEK

Kansen/consequentie

Keuze

Kansen/consequentie

> Kansen voor circulaire bedrijfsvoering bij grootschalige landbouw
> Kansen voor Agrotourisme nabij stedelijk gebied (in de MRA)

> Meer goederen vervoer door verplaatsing grootschalige landbouw naar Noord-Holland Noord
> Verandering van het landschap door vergroten van de kavels
> Risico: schaalvergroting kan zorgen voor verdere verschralling, is slecht voor biodiversiteit

> Groot recreatief gebied nabij de stad
> Spreiding van toerisme

> Verschijningsvorm van het landschap (vooral het veenweide gebied) veranderd
> Meer vervoersbeweging naar recreatiegebieden aan de rand/buiten de stad
> Aantasting van de natuurwaarde in het buitengebied: afname in biodiversiteit

> Zelfvoorzienend: niet afhankelijk van import. Zorgt voor relatief lage energieprijzen.
> Mogelijk zelfs inkomsten uit energie export
> Economische stimulans: door versnelde ontwikkeling van de energie kenniseconomie en werkgelegenheid (aanleg + beheer en onderhoud)
> Meervoudig ruimtegebruik

> Groot ruimtebeslag voor energieproductie gaat ten koste van andere (vooral agrarische) functies
> Meer windturbines en grote zonneweides is slecht voor de weidevogels en bodemgesteldheid
> Verschijningsvorm van het landschap zal veranderen (vooral in Noord-Holland Noord)
> Onduidelijke risico's door geothermie voor de bodemkwaliteit

> Landbouw is de drager en beeldbepalend voor het landschap.
> Verzilting tegengaan (doorspoelen)
> Schaalvergroting kan, maar alleen op een manier die recht doet aan de lokale karakteristiek
> Natuur inclusieve randvoorwaarden stellen aan schaalvergroting

> Overal kan recreatie plaatsvinden, de schaal en omvang is afhankelijk van de plek
> Karakteristieken uitvergroten en vermarkten voor toerisme

> Meer ruimte voor (nieuwe) energielandschappen: de Wieringermeer en de Haarlemmermeer
> Daarnaast energie productie gebruiken om landschappelijke structuren te versterken
> Inzetten op Geothermie, dit heeft een zeer beperkte ruimtelijke impact
> Maximale besparing voor de gebouwde omgeving

> Landbouw in grote mate toekomstbestendig
> Toeristische en recreatieve waarde van het landschap blijven gelijk
> Toename biodiversiteit in landelijk gebied

> Grote kosten om verzilting tegen te gaan
> Eisen aan schaalvergroting niet overal gelijk
> Doorspoelen slecht voor bodemkwaliteit

> Draagt bij aan vestigingsklimaat

> Meer drukte in het landelijk gebied, werkt negatief op de o.a. de verkeersveiligheid en biodiversiteit

> Lokaal geothermie opwekken betekent weinig warmte transport (en transport verlies)
> Zelfvoorzienend in warmte productie
> Landschappen buiten de energielandschappen worden ontzien: goed voor vestigingsklimaat
> Ontwerpen aan energielandschappen kan zorgen voor een kwaliteitsimpuls (werk met werk)
> Een nieuw verdienmodel voor het landschap.

> 100% hernieuwbare energie opwekken is niet haalbaar (met huidige technieken)
> Afhankelijk van import van energie: minder grote leveringszekerheid en hogere energie prijzen

	GEZOND EN VEILIG		ECONOMISCH
	Keuze	Kansen/consequentie	Keuze
Energie transport en opslag 	<ul style="list-style-type: none"> > Bestaande energienetwerken verzwaken t.b.v. grote toenemende capaciteitsvraag > Veel transport van energie en warmte (door opwekken op zee en import) > Veiligheidszone van >250 meter langs hoogspanningsmasten (i.v.m. straling) > Grote energieopslagcapaciteit realiseren i.v.m. afhankelijkheid van energie import 	<ul style="list-style-type: none"> > Grotere veiligheidszones geven ruimte voor groen en biodiversiteit > Warmteopslag in de bodem= onbekend risico > Meer hoogspanningsmasten gaat ten koste van de verschijningsvorm van het landschap en bouwlocaties 	<ul style="list-style-type: none"> > Bestaande energienetwerken uitbreiden en verzwaken t.b.v. grote toenemende capaciteitsvraag > Slim en robuust netwerk realiseren; overall een dubbele aansluiting voor het geval er één door een storing uitvalt. > Veiligheidszone rondom netwerken niet meer dan wettelijke norm > Warmte: vraag en aanbod fysiek bij elkaar brengen. > Energienetwerken i.c.m. met grote opslagcapaciteit van energie en CO₂ (op land of op zee)) > Naast opwekken ook voldoende ruimte voor opslag en distributie van energie (elektriciteit en warmte) > Ruimte voor opslag en distributie van energie in NZKG > Maximaal inzetten op innovatie, dit is goed voor werkgelegenheid en internationale concurrentiepositie
Verkeersveiligheid en modaliteiten 	<ul style="list-style-type: none"> > Scheiding van verkeersstromen t.b.v. de verkeersveiligheid (bv snelfietspaden en normale fietspaden) > Ongelijkvloerse kruispunten om de veiligheid te bevorderen > Stimuleren van Smartmobility 	<ul style="list-style-type: none"> > Smartmobility is goed voor de luchtkwaliteit (minder remmen en optrekken) > Scheiding van verkeersstromen vraagt een groter ruimtebeslag om alle infra te organiseren > Ongelijkvloerse kruispunten vragen meer ruimte en gaan ten koste van de openheid van het landschap > Extra infra vraagt om extra aandacht ten behoeve van de biodiversiteit 	<ul style="list-style-type: none"> > Scheiden van verkeersstromen in stedelijk gebied, indeling op basis van snelheid niet modaliteit > Wegen en OV bundelen (zelfde tracé) > Kruisingen tussen verschillende modaliteiten zoveel mogelijk conflictvrij
Openbaar vervoer	<ul style="list-style-type: none"> > Investeren OV met hoge capaciteit en frequentie om kernen rond Amsterdam te ontsluiten > Inzetten op ketenmobiliteit > Auto's zoveel mogelijk weren uit de stad: transferia aan de rand van de stad > In de stad een systeem van (schoon) OV en fiets gebruiken 	<ul style="list-style-type: none"> > Meer ruimte in de stad voor fiets, OV en ander gebruik van de openbare ruimte > Minder (of geen) auto's in de stad bevordert de luchtkwaliteit en vermindert de energieconsumptie (fossiel en elektrisch) > Meer steden goed bereikbaar met OV > Volledig elektrisch OV systeem geeft een zeer hoge belasting van het elektriciteitsnetwerk > Extra versnippering van het landschap (nieuwe infra): slecht voor biodiversiteit 	<ul style="list-style-type: none"> > Investeren snelle verbindingen tussen economische clusters garanderen: randvoorwaarde > Door clustering in de stad is een schaa sprong in het OV noodzakelijk (grote toename in capaciteitsvraag) > Transferia aan de rand van de stad, fijnmazig OV netwerk in de stad > Realiseren van adequate OV-ontsluiting randvoorwaarde bij nieuwe stedelijke (her) ontwikkeling > Vraag gestuurd OV in Noord-Holland Noord
Logistiek	<ul style="list-style-type: none"> > Transitie naar een schoon en veilig goederenvervoer stimuleren > Optimaliseren beladingsgraad van het vrachtvervoer: Minimaliseren aantal vervoersbewegingen > Kleine (schonere) busjes in de stad i.p.v. grote vrachtwagens 	<ul style="list-style-type: none"> > Hoge beladingsgraad betekent minder vervoersbewegingen: positief voor verkeersveiligheid > Positief voor de luchtkwaliteit > Investeren noodzakelijk in een nieuw logistiek systeem > Meer vervoersbewegingen in de stad (met kleinere busjes) > Grote belasting elektriciteitsnet bij elektrisch goederenvervoer 	<ul style="list-style-type: none"> > Beladingsgraad vrachtverkeer optimaliseren door clustering van activiteiten > Logistieke centra aan de randen van de stad voor efficiënte distributie in de stad > Doorgaand (goederen) vervoer weren van de A10 (capaciteitsgebrek) > Meer lokale 3d productie (3d printers)

N.B. Geformuleerde keuzes en consequenties zijn allen geïmponeerd (meer, minder, hoger, lager) ten opzichte van de huidige situatie en huidige vigerend beleid

DUURZAAM

KARAKTERISTIEK

Kansen/consequentie

Keuze

Kansen/consequentie

- > Leveringszekerheid voor energie: Goed voor vestigingsklimaat
- > Robuust netwerk = adaptief netwerk, maakt een lang afschrijvingstermijn mogelijk en zorgt dus voor lage netwerkkosten voor de consument
- > Lokaal warmte opwekken met geothermie heeft een zeer beperkte ruimtelijke impact
- > Aanleg nieuwe netwerken kunnen voor kwaliteitsverbetering van het landschap zorgen: werk met werk.
- > Forse uitbreiding van het netwerk om overall een dubbele aansluiting te realiseren
- > Meer hoogspanningsmasten veranderen het beeld van het landschap

- > Bestaande energienetwerken verzwaken t.b.v. grote toenemende capaciteitsvraag
- > Aanleg nieuwe netwerken noodzakelijk voor ontsluiting van nieuwe energielandschappen

- > Aanleg nieuwe netwerken kunnen voor kwaliteitsverbetering van het landschap: werk met werk.
- > Nieuwe netwerken betekenen hogere energie-/netwerkkosten voor de consument

- > Door bundeling een beperking van doorsnijdingen door het landschap
- > Groter ruimtebeslag van Infra bundels: "dikke lijnen"
- > Extra aandacht nodig voor ontsnippering t.b.v. de biodiversiteit: grote ecoducten

- > Behoud van landschappelijk karakteristiek gaat boven optimale verkeerveiligheid: dus geen grote fly-overs omwille van veiligheid
- > Waar mogelijk (Afhankelijk van lokale karakteristiek) scheiden van verkeersstromen, indeling op basis van snelheid niet modaliteit

- > Verschijningsvorm (karakteristiek van het landschap blijft zoveel mogelijk gehandhaafd)
- > Geen optimale verkeerveiligheid: wat is acceptabel?
- > Eerder ondergrondse oplossingen, versterkt drukte in de ondergrond

- > Koppelen voorzieningen aan OV (haltes)
- > Transferia combineren met logistieke centra (zie Logistiek)
- > OV bereikbaarheid Noord-Holland Noord staat verder onder druk, vraagt om nieuwe vervoersconcepten.
- > Extra versnippering van het landschap (nieuwe infra): slecht voor biodiversiteit

- > Bestaande infralijnen intensiever gebruiken: nieuwe systemen (bv zweeftreinen) op de bestaande netwerken. (Verdikken van bestaande lijnen, geen nieuwe lijnen)
- > Hoogwaardig en fijnmazig OV-netwerk (bij voorkeur metro) koppelen aan de "dikke lijnen"
- > Voorzieningen koppelen aan OV-knoppen

- > Geen extra doorsnijdingen van het landschap, goed voor de biodiversiteit en verschijningsvorm van het landschap
- > Nabijheid van voorzieningen door koppeling aan OV knoppen
- > Goed OV leidt tot afname autogebruik, dit is goed voor energievraag en luchtkwaliteit
- > Stedelijke en economische ontwikkelingen concentreren zich rond bestaande infra lijnen/knoppen
- > "Verdikken" van infra netwerk slecht voor biodiversiteit: meer grote ecoducten noodzakelijk

- > Logistieke centra koppelen aan transferia (zie Openbaar vervoer)
- > Minimalisatie vrachtverkeer door optimale beladingsgraad: minder druk op de weg capaciteit
- > Realiseren tweede/derde ring rond Amsterdam om de A10 te kunnen ontzien
- > Grote ruimteclaims voor logistieke centra bij de steden: kan ten kosten gaan van landelijk gebied
- > Hogere beladingsgraad, maar ook meer goederenvervoer. Per saldo nog steeds meer verkeer, slecht voor luchtkwaliteit en verkeerveiligheid

- > Vervoer over het water stimuleren: optimaliseren van vaarroutes, aandacht voor bruggen en sluisen
- > Capaciteit uitbreiding voor vrachtverkeer NZKG, West-As en Zaancorridor (i.v.m. circulaire economie)
- > Oost-West verkeer optimaliseren: Uitbereiding A9/A10 en West-Frysiaweg (nieuwe rijksweg?)

- > Meer vervoer over water ontziet wegen, minder uitstoot schadelijke stoffen, minder energie verbruik (fossiel en elektrisch)
- > Grotere druk/ruimtebeslag op de havens: minder ruimte voor transformatie naar bijv. woningbouw.

	GEZOND EN VEILIG	ECONOMISCH
	Keuze	Keuze
<p>Woningbouw</p> 	<p>> Geen nieuwe woningbouw binnen hindercontouren: hinder beperkende maatregelen aanbrengen bij bestaande woningen binnen deze contouren</p> <p>> Hinder gevende functies uit steden weren</p> <p>> Binnenstedelijk verdichten en uitleg kan, mits het groen toevoegt (natuur inclusief), water robuust is en hindervermindering nastreeft.</p>	<p>> Clusteren van woningen in en rond Amsterdam en de MRA (Zuid Kennemerland, Gooi- en Vechtstreek en Zaan- IJ -oevers)</p> <p>> Uitsluitend binnenstedelijk verdichten met hoogbouw in combinatie met hoogwaardige (groene/blauwe) openbare ruimte</p>
<p>Leefbaarheid en kwaliteit</p>	<p>> Verbeteren van de leef kwaliteit is integraal onderdeel van de ontwerpogave. Dit betekent energie besparen en opwekken, groen toevoegen en water robuust ontwerpen.</p> <p>> Zeer lage parkeernorm, inzetten op fiets en OV (bewegen is gezond).</p>	<p>> Groene buffer rond Amsterdam vrij houden van stedelijke ontwikkeling: Kwalitatief hoogwaardige (groene) openbare ruimte van groot belang voor het vestigingsklimaat</p> <p>> Versoepelen regelgeving voor woningen in door hinder belaste gebieden (binnen LIB en in NZRC).</p>

DUURZAAM

KARAKTERISTIEK

Kansen/consequentie

Keuze

Kansen/consequentie

> Meer draagvlak en massa voor voorzieningen in de MRA (agglomeratievoordelen)
 > Door inzet op verdichting blijft het landschap rond de stad vrij van bebouwing
 > Verdichting gaat gepaard met energiebesparing > Meer financieel draagvlak voor “smart-netwerken” voor energie, ICT en OV
 > Versterkt de agglomeratiekracht van de regio
 > Minder mobiliteit, betere benutting bestaande netwerken, kortere reistijden/afstanden

> Draagvlak voor voorzieningen (leefbaarheid) in kleinere kernen in Noord-Holland Noord neemt nog verder af
 > Hiermee wordt de sociale ongelijkheid tussen NHN en de MRA vergroot
 > Investeren in bereikbaarheid voor inwoners kleine kernen (om voorzieningen wel bereikbaar te houden)
 > Veranderend gebruik van het landschap rond de stad: meer recreatie
 > Grotere druk op de bodem door verdichting (meer gewicht = meer bodemdaling)
 > Grotere kans op hittestress in de stad
 > Veel bouwlogistiek in de stad
 > Door verdichting minder ruimte voor groen in de stad, wat o.a. ten koste gaat van de lokale biodiversiteit.

> Groene openbare ruimte is goed voor wateropvang/infiltratie, hittestress en biodiversiteit.

> Beperkte (of geen?) ruimte voor auto in de steden
 > Schaalsprong in verkeersafwikkeling in Amsterdam (nieuwe ring: N201/West-Frysiaweg)
 > OV wordt nóg belangrijker, dus investeren in OV systeem is noodzakelijk (systeemsprong)
 > Luchtkwaliteit komt verder onder druk te staan binnen de steden: ongezondere leefomgeving
 > Grotere regionale verschillen in luchtkwaliteit (Noord-Holland Noord schoner dan MRA)

> Plannen waar consensus over is uitvoeren > Binnenstedelijk verdichten in combinatie met (beperkte uitleg), alleen daar waar de lokale (LANDSCHAPPELIJKE EN STEDELIJKE) kwaliteiten de ontwikkeling aan kan (locatie afweging is erg belangrijk!).
 > Selectiviteit: kiezen om ‘mooiste’ landschappen te ontzien van ontwikkeling en gebieden met beperkte kwaliteiten op te offeren

> Behoud van lokale omgevingskwaliteiten en daarmee de karakteristiek van NH
 > Compacte stad goed voor energiebesparing (minder consumptie en minder mobiliteit)
 > Niet onbeperkt verdichten biedt ruimte voor meer groen en blauw in de stad: goed tegen hittestress, waterberging en biodiversiteit
 > Meer grondgebonden woningen in de MRA.

> Niet overal onbeperkt binnenstedelijk verdichten: Meer landschap zal worden verstedelijkt
 > Regionale verschillen: uitleglocaties (en verdichten) niet overal mogelijk

> Inzetten op innovatie om woningbouw in hindergebieden mogelijk/aangenamer te maken
 > Aansluiten bij lokale kwaliteiten en erfgoed
 > Streekeigen specialisatie in voorzieningen

> Per gebied een andere oplossing: vergroot de diversiteit
 > Divers aanbod woonmilieus
 > Specialisatie goed voor recreatie en toerisme
 > Dicht bij Schiphol (en andere hinderbronnen) bouwen biedt meer ruimte voor andere functies (bv natuur) en versterkt de economische kracht van de regio

> Regionale verschillen in voorzieningen zorgt voor meer mobiliteit
 > Beperkt accepteren van meer hinder (afhankelijk van innovaties)

Colofon

Kernteam:

Lieve van den Boogaard, David Bosch, Ton Bossink, André van Eijk, Michiel de Graef, Bart van Leeuwen, Joke Schaap, Jurjen Tjarks, Rina van der Werf

Projectgroep:

Lutine de Boer, (Gemeente Alkmaar), Marisse Boegheim (Waterschap Amstel, Gooi en Vecht), Evert Bron, Annebet van Duinen, Hans Groot, Geert Haenen, Arjan Hassing, Delia Hofman, Karin van Hoof, Anneke Houdijk, Mirjam Iding, Rianne Klein Koerkamp (gemeente Hollands Kroon), Nils Klopper, Myra van Munster (gemeente Hollands Kroon), Harry van der Pijl, Gideon Ravesteijn, Edwin Rem, Robert Sabée, Gerke Veenboer, Erik Vos (Gemeente Hoorn) Koos van Zanen (gemeente Amsterdam), Ingmar Zwier (Gemeente Den Helder)

Met dank aan:

Vanuit expertsessies en werkateliers:

Intern:

Maaïke Alles, Wendy Ates-Janssens, Jeanot van Belkom, Ton Berkhout, Jelle Blaauwbroek, Marianne de Boer, Marijn Bos, Jos van Brussel, Marjolein Geirnaert, Nic Grandiek, Bert Grotenhuis, Coen Hanschke, Nadav Haran, Jochiem Hendriksen, Désirée Henfling, Parvin Hoseini, Maaïke Kamps, Rieneke Kanne, Fleur Meijer, Stephan Melis, Harm Jan Mostert, Ruurd Postma, Olga Prins, Manon Sernee, Noemi von Meijenfheldt, Andre Smith, Linda Soerland, Harry Steenberg, Chris de Veer, Maartje van der Ven, acqueline Verwindt, Hans Vonk, Rien Wezenberg, Jan Wijkhuizen, Ton de Wit

Extern:

Enrico van Aggelen, Rogier Beenders, Chantal ter Braak, Hans Claus, Egbert de Vries, Jos Dekker, Marcel Doyer, Ko Droogers, W. Duijster, Jos Feijtel, Ingrid Gibels, Erwin Groot, Stijn Grove, Maran van Heeswijk, Finette van der Heide, Arthur Helling, John van den Heuvel, Peter Heuvelink, Franke Hoekstra, Laudia van Holsteijn, Richard Hoving, Jan Ipema, Martijn de Jong, Peter Joustra, Dolf Kern, Erna Krommendijk, Erna Krommendijk, Corien Kuipers, Henk van der Linden, Piet van der Linden, Anne Melchers, Jamilja van der Meulen, Jeroen Noot, Peter van Oeveren, Edwin Oskam, Hans Overbeek, Jan Overtoom, Anke Pronk, Leendert Rimmelink, Tessa de Ruyter, Jocelyn Schaap, Margriet Schepman, Karel Schoenaker, Alex Schotman, Hans Stammes, Laura Steur, G.J. Stokreef, Kees Stoop, Andre Struiker, Petra Tiel, Cees Tip, Kees Turnhout, Rona Uitentuis, Nico van Nijendaal, Co Verdaas, Jaap Verkiel, Sander van Voorn, Andries de Weerd, Gert Jan Winter, David Woude, Eddy Yedema, Jeroen Zomer

Daarnaast zijn vier gemeentesessies gehouden (twee in de Metropoolregio Amsterdam en twee in Noord-Holland Noord) waaraan vertegenwoordigers van 34 gemeenten, vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's en vertegenwoordigers van regio Gooi- en Vechtstreek en Stadregio Amsterdam hebben deelgenomen.

HAARLEM, AUGUSTUS 2050

EDOCUMENT